

[Askjær Jørgensen]

efter det socialdemokratiske system, er det sådan, at erhvervslivet betaler en masse i afgift for den arbejdskraft, erhvervslivet køber, altså man betaler en masse skatter. Pengene cirkulerer rundt i 147 forskellige kasser, og så kommer halvdelen tilbage i erhvervslivet igen. Vi ønsker, at erhvervslivets omkostninger skal være så lave som muligt. Det skulle alle erhvervsvenlige følge fremskridtspartiet i.

Industriministeren (Erling Jensen):

Kun den korte bemærkning: Jeg er da glad for, at hr. Askjær Jørgensen ønsker at tilgodese erhvervslivet. Kun skade, at det erhvervsliv, hr. Askjær Jørgensen ønsker at tilgodese, har en anden opfattelse af denne sag end hr. Askjær Jørgensen.

Askjær Jørgensen (FP):

Det har ministeren ret til at påstå, men det bliver det ikke mere rigtigt af.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af søneringsloven. (Lovforslag nr. L 40).

§§ 1-4

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om søfartsuddannelse. (Lovforslag nr. L 41).

Ændringsforslaget

forkastedes, idet 24 stemte for, 127 imod.

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om film og biografier.

(Lovforslag nr. L 29. Fremsat 10/10 80. Første behandling 23/10 80. Betænkning 3/12 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets tekst
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

[Af Flemming Jensen (KF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 46. Fremsat 22/10 80).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 8 og 9 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

[Af Bollmann (CD) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 47. Fremsat 22/10 80).

9) Første behandling af:

Forslag til lov om styrkelse af revisionen af Danmarks Radio.

[Af Glistrup (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 89. Fremsat 26/11 80).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Af de tre lovforslag om ændringer i radio-loven, som skal behandles her i dag, er de to gamle kendinge, som tidligere har været behandlet indgående i folketinget.

Det konservative folkepartis lovforslag, nr. L 46, som tilsigter at bryde Danmarks Radios monopol og give mulighed for en konkurrerende radio/TV-virksomhed på basis af reklamefinansiering, har senest været behandlet den 31. januar 1980.

Centrum-demokraternes lovforslag, nr. L 47, der også ønsker mulighed for reklamefinansiering, er delvis identisk med et tidligere CD-forslag, der blev behandlet her i tinget den 21. marts 1980.

Herudover foreslår centrum-demokraterne en række ændringer i styreformen for Danmarks Radio, dels vedrørende radiatorådets sammensætning, dels en uddybning af radiatorådets forpligtelser i programmæssig henseende, dels en ændring af ankeadgangen vedrørende klager over programvirksomheden. Disse forslag har også været behandlet, både i folketingssamlingen 1978-79, nemlig den 7. marts 1979, og i samlingen 1979-80, nemlig den 30. november 1979, så i alt dette er der intet nyt.

Endelig foreslår centrum-demokraterne, at programsvaret for undervisningsvirksomheden i Danmarks Radio føres tilbage til radiatorådet. Et helt tilsvarende forslag blev

fremsat af centrum-demokraterne i folketingssamlingen 1979-80 og blev behandlet den 9. april 1980. Her oplyste undervisningsministeren, at spørgsmålet om programsvaret for Danmarks Radios undervisningsudsendelser vil blive behandlet i det udvalg, som er nedsat til at gennemgå og vurdere virksomheden i landscentralen for undervisningsmidler.

Under hensyn til, at begge lovforslag som nævnt har været indgående debatteret i løbet af de sidste folketingssamlinger, kan jeg kun henvise til, at regeringen ikke har ændret holdning i disse spørgsmål siden sidst. Jeg finder derfor ingen grund til at engagere mig i en indgående argumentation, men vil blot henvise til min forgængers og mine egne betragtninger ved de omtalte tidligere behandlinger.

Fremskridtspartiets lovforslag, nr. L 89, om en ændret revisionsmæssig behandling af Danmarks Radios regnskaber har ikke tidligere været fremsat. Det går ud på at ophæve radiolovens § 9, stk. 4, angiveligt for på denne måde at bringe Danmarks Radios regnskaber ind under statsrevisorernes afgørelse på linje med statens regnskaber. Det ville nu ikke ske, hvis man fulgte fremskridtspartiets anvisning. Den ville alene føre til, at vi fik et lovgivningsmæssigt hul med hensyn til regnskabets godkendelse. Regnskabet skal ifølge nævnte paragraf godkendes af ministeren og tilsendes folketinget til orientering.

Dette sidste er samtidig et svar på den efterlysning af større offentlighed og åbenhed omkring Danmarks Radios budgetter og regnskaber, som fremgår af bemærkningerne til fremskridtspartiets forslag. Danmarks Radios budgetter og regnskaber er fuldt offentlige, og de sendes som sagt til folketinget til orientering. At radiatorådets medlemmer ikke skulle være forsynet med et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag, kan jeg ikke tro er rigtigt. Skulle noget sådant forekomme efter nogens opfattelse, burde partiets medlemmer i radiatorådet rejse spørgsmålet dér.

Med det gennemgående princip om Danmarks Radios selvstændighed i bevillingsmæssig og regnskabsmæssig henseende, som er vedtaget med radioloven af 1973, kan jeg ikke tilslutte mig forslaget fra fremskridtspartiet, men må afvise det, ligesom jeg med henvisning til de tidligere afgivne bemærkninger

[Ministeren for kulturelle anliggender]

må afvise forslagene fra det konservative folkeparti og fra centrum-demokraterne.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil tillade mig på dette tidlige tidspunkt af debatten at stille et spørgsmål til kulturministeren, idet jeg mener, at en besvarelse af mit spørgsmål vil kunne være meget oplysende og derfor gavnlig for den kommende debat.

Ministeren sagde jo, som rigtigt er, at de to af forslagene, vi behandler under disse dagsordenspunkter, ikke er nye, selv om CDs forslag altså er en samarbejdning af hele tre tidligere forslag på radiolovgivningens område, og selv om reklamefinansieringen i vort forslag kun drejer sig om en radiosender og ikke om TV. Dette bare for en ordens skyld.

Mit spørgsmål til ministeren er følgende. Jeg havde ventet, at ministeren i sin afvisningstale ville bebude noget om, hvornår hun selv agter at spille ud med et radiolovsfor-
slag. Det er helt essentielt for, at drøftelsen for alvor kan komme i gang, at folketingset – og for øvrigt befolkningen – kender socialdemokratiets stilling på dette område.

Der har jo gang på gang været bebudet lovforslag fra regeringen. Nu har vi fået ny kulturminister i indeværende kalenderår, og vi har syntes, at vi burde frede kulturministeren, men jeg havde dog ventet, at der netop i dag i forbindelse med den ulejlighed og det arbejde og de tanker, der er nedlagt fra 3 partiers side, ville komme en bebudelse af, hvornår regeringen, hvornår kulturministeren, er klar til at drøfte disse ting på realistisk måde. Jeg tror, det vil gavne debattens videre forløb, hvis vi får en indikation af, om det kan forventes i indeværende samling, i næste samling, eller hvilke tanker ministeren har gjort sig herom. I håb om besvarelse forbliver jeg Deres ærbødige.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

I anledning af dette tidlige og meget konkrete spørgsmål kan jeg alene minde hr. Arne Melchior om, at som vi alle vil vide, har statsministeren nu nedsat en bredt sammensat mediekommission, som har til opgave at beskæftige sig bl. a. med de problemer, som indgår i de nævnte partiers forslag, som ønskes drøftet her i dag, med det formål at se disse også tidligere så ofte drøftede forslag i en større mediesammenhæng. Det er min indstilling, at vi nu må afvente resultatet fra mediekommissionen og derefter lade dette gå ind i en mere dybtgående debat om Danmarks Radio set i en større sammenhæng som baggrund for arbejdet med et nyt radiolovsfor-
slag. Jeg tror, hr. Arne Melchior vil have forståelse for, at i en situation, hvor en så bredt sammensat kommission netop har påbegyndt sit arbejde, vil det ikke være betimeligt, om jeg angav noget konkret tidspunkt for et sådant lovgivningsarbejde.

skes drøftet her i dag, med det formål at se disse også tidligere så ofte drøftede forslag i en større mediesammenhæng. Det er min indstilling, at vi nu må afvente resultatet fra mediekommissionen og derefter lade dette gå ind i en mere dybtgående debat om Danmarks Radio set i en større sammenhæng som baggrund for arbejdet med et nyt radiolovsfor-
slag. Jeg tror, hr. Arne Melchior vil have forståelse for, at i en situation, hvor en så bredt sammensat kommission netop har påbegyndt sit arbejde, vil det ikke være betimeligt, om jeg angav noget konkret tidspunkt for et sådant lovgivningsarbejde.

Formanden:

Så må vi vist gå til ordførerrækken.

Birte Weiss (S):

Man må lade centrum-demokraterne, at de er ganske konsekvente i deres forhold til Danmarks Radio. Ingen lejlighed bliver forsømt til at blackmaile institutionen og dens medarbejdere. Lovforslaget i dag, nr. L 47, er ingen undtagelse. Det er ganske enkelt én stor mistænkeliggørelse af journalisterne for, at de misbruger deres adgang til mikrofonen til at propagandere for egne politiske holdninger. Det er en generaliserende, en urimelig beskyldning for professionel uhæderlighed, det er en kollektiv beskyldning for det, som jeg vil karakterisere som den mest infame form for journalistik, nemlig det bevidst fordrejende, det manipulerende og det holdningspromoverende.

Dette påståede meningstyranni skyldes, at centrum-demokraterne ikke vil acceptere den definition på alsidighed, som altid har været gældende for Danmarks Radio. Man vil ikke acceptere, at alsidigheden skal gælde for den samlede programvirksomhed og ikke nødvendigvis for den enkelte udsendelse. Man vil ikke acceptere, at kreativitet er en af de vigtigste forudsætninger for god radio- og TV-journalistik. Derfor er centrum-demokraternes gentagne stormløb mod Danmarks Radio samtidig et stormløb for kedsommeligheden og for ligegyldigheden.

Når dette er sagt, må man i øvrigt spørge sig selv, om det overhovedet er rimeligt at gå ind i en egentlig realitetsdrøftelse af forslaget. Med prisværdig åbenhjertighed afslørede hr. Erhard Jakobsen selv, sidst vi havde for-

[Birte Weiss]

slaget til behandling, hvad formålet med dette sammensurium af mistænkeliggørelse og politisering egentlig er. Formålet er, at man vil lave propaganda for en lytterkomité. Han vil bruge – eller man skulle måske snarere sige misbruge – folketingets partier til sit radioråds- og klagecirkus. Han vil have os til at hoppe på den her i dag én gang til, simpelt hen, sådan at de partier i folketinget, der går ind for den nuværende radioordning, skal bringes i defensiven, skal bringes i forsvarsposition og dermed indirekte komme til at medvirke til at skabe det indtryk i befolkningen, at der alligevel skulle være et eller andet galt med alsidigheden i Danmarks Radio.

Det er et indtryk, som man jo med en vis fermhed har fået rundspredt, og det endda på trods af, at de samfundsdebatteer og kontroversielle programmer i Danmarks Radio er i mindretal – i beklageligt mindretal, vil vi sige i socialdemokratiet. Langt størsteparten af programmerne er helt uden spørgsmålstegn ved det bestående, er bekræftende over for systemet og autoriteterne, eller også er de i politisk forstand ligegyldige.

Takket være hr. Erhard Jakobsens propaganda, som man også her i dag forsøger at lokke os med på, er det vel lykkedes at få i hvert fald en del af befolkningen til først og fremmest eller alene at fæste sig ved de udsendelser, der sætter spørgsmålstegn, selv om det er ganske få, og bruge dem til at føre en slags bevis for, at der skulle være en politisk skævhed i programvirksomheden.

I det forum, som det er blevet pålagt at anlægge en helhedsvurdering af radioens og TVs programmer, nemlig radiorådets programudvalg, sker der imidlertid det, hver gang vi skal drøfte den, jeg havde nær sagt stadige klagestrøm fra hr. Erhard Jakobsen og fra lytterkomiteen, at de bliver afvist uge efter uge, måned efter måned og år efter år. Og hvorfor så det? Ganske enkelt fordi det viser sig efter nøje granskning og gennemgang, efter at båndene er aflyttet, efter at udsendelserne er set én gang til, at der simpelt hen ikke er det ringeste kød på sagen.

Men alligevel opnår klagerne til en vis grad det, der har været formålet med det hele, nemlig at man skaber usikkerhed i befolkningen, og det er jo en ganske god mark til bagefter at så mistænkeliggørelse i; propagandavognen kan derefter køre videre. Sådan

er metoden, og det sagde hr. Erhard Jakobsen som sagt også selv, sidst vi behandlede dette lovforslag i folketinget, i marts 1979. Hr. Erhard Jakobsen sagde (Folketingstidende 1978-79, sp. 7612):

»... bemærkninger, at det nok var en forlængelse af Aktive Lyttere og Seeres kampagne, er faktisk ganske berettigede. Det er som sådan, det er tænkt. Enhver ved naturligvis, at vi ikke kommer igennem og får flertal her i salen...«.

Replikken sluttede (sammesteds sp. 7616):

»... skal jeg anbefale ikke at gennemføre forslaget...«.

Jeg må være helt sikker på, at centrum-demokraterne på den baggrund ikke kan fortænke socialdemokratiet i, at de ikke endnu en gang går ind i en substansdrøftelse af det forslag, som man selv tager afstand fra, hvis vi skal tage hr. Erhard Jakobsens ord, sidste gang vi behandlede det, for pålydende.

Dagens andet forslag er også en gammel kending. Det er fra de konservative, og det går ud på at bryde monopollet. Det skal jeg heller ikke føje ret mange bemærkninger til. Vi mener i socialdemokratiet fortsat, at Danmarks Radios eneret til at sende radio- og TV-programmer bør opretholdes, men vi vil da gerne være med til at drøfte nye måder at organisere det på.

Også denne gang ser vi i forbindelse med det konservative forslag det argument, at et monopolbrud vil betyde en ny, positiv konkurrence. Det gælder egentlig heller ikke rigtig, al den stund der allerede i dag foregår en daglig, livlig konkurrence imellem de enkelte afdelinger og de enkelte redaktioner på Danmarks Radio.

Ønsket om en reklamefinansiering er vi også fortsat modstandere af, dels fordi vi mere generelt er modstandere af en kommercialisering af kulturlivet, dels fordi det i praksis vil komme til at undergrave en i forvejen skrantede dagspresse.

I øvrigt skal jeg henvise til de bemærkninger, jeg er kommet med om den samme sag ved diverse radiolovsbehandlinger her i tinget inden for det sidste år.

Det sidste forslag, fremskridtspartiets forslag om at styrke Danmarks Radios revision, bygger på den forkerte forudsætning, at der skulle være en eller anden form for hemmelighedskræmmeri i forbindelse med Danmarks Radios regnskaber. Det er, som mini-

[Birte Weiss]

steren også sagde det, naturligvis ikke tilfældet, og jeg vil afvise forslaget med præcis de samme argumenter, som ministeren benyttede.

Øllgaard (V):

Ja, den debat om radio/TV, vi skal have i dag, er jo ikke ny. Vi har set disse forslag før, og derfor vil vore direkte kommentarer til dem være få og nogenlunde de samme som dem, vi tidligere har anført.

Det er imidlertid vor opfattelse, at det bliver stadig mere påkrævet, at vi får disse vore debatter omsat i praksis, så vi får det nuværende monopol brudt. Vi finder det mere og mere nødvendigt, at der løbende består flere muligheder for behandling af stoffet. Der kunne nævnes masser af eksempler på, at det ville have været gunstigt, om bestemte begivenhedsforløb var blevet dækket af indbyrdes helt uafhængige hold af reportere. Derfor har vi i venstre vore tanker og forslag om etablering af Danmarks uafhængige Radio.

Der er enkeltheder i de foreliggende forslag, vi ser på med en vis interesse, men vi mener ikke, at forslagene egner sig til gennemførelse, som de foreligger. Vi tror ikke, at den rette løsning på vort alsidighedsproblem består i det, de konservative foreslår, nemlig at åbne sluserne for koncessioner på kommerciel basis. Der vil i øvrigt næppe være forretningsmæssig basis for sådanne koncessioner i større antal, højst basis for filialer.

På den anden side er det utopi, om nogen tror, at vi bliver fri for reklamer i radio og TV; to tredjedele af landets befolkning har jo rent faktisk allerede reklame-TV, og der kommer helt bestemt mere til med den voldsomme teknologiske udvikling, som hastigt er på vej. Med lyslederkabler, mikroprocessorer, og hvad det nu alt sammen hedder, åbner der sig nogle uanede muligheder, som er lige oppe over, på godt og ondt – mest godt – hvis altså vi bærer os fornuftigt ad. Kunsten bliver at få alt det taget i brug på fornuftig måde.

Jeg tolker velvilligt de to forslag, vi behandler her i dag, som bestræbelser for at skabe rammer, hvori de nye muligheder kan udfolde sig. Det, vi her taler om, er skam et særdeles væsentligt politisk område. Det er virkelig vigtigt, at vi ikke begiver os ind i

forbud, afskærmninger og påbud m.v. alene af forhåndsskræk for alt det nye, der er på vej.

Nogle vil over for de nye teknologiske muligheder foretrække statsmonopolagtige tilstande, hvad angår produktion og distribution af mediestof, med andre ord en udbygning af det system, vi kører med nu. Vi er imod monopolagtige tilstande, for kvalitet forudsætter konkurrence og valgmuligheder, også konkurrence og valgmuligheder af helt uventet art og især på produktionssiden. Konkurrence er en af de meget vigtige forudsætninger for løbende forbedringer af kvaliteten; udfordringer skal der til.

Den politiske opgave bliver derfor at få de nye elektroniske mediemuligheder integreret i det eksisterende samfundssystem på en sådan måde, at vi drager den nytte af dem, vi kan, og giver rigelig plads til konkurrencen og alsidigheden, og så må vi forsigtigt gardere os mod de muligheder for misbrug, som jo da består.

Med andre ord bliver den politiske opgave at skabe rammer, inden for hvilke de foreliggende muligheder kan bringes til udfoldelse. Det bør derimod ikke blive politikernes opgave at blande sig styrende i, hvordan folk vil bruge disse muligheder. Nogle udviklingspessimister forudser frygtelige følger af de nyskabelser, der er på vej på massemedieområderne. Jeg deler ikke denne frygt, selv om jeg vel ser nogle farer i det nye; jeg tror snarere, at den nye teknologi vil betyde udfordringer og forbedringer af de bestående medier.

De etablerede medier – og det vil jo sige film, aviser m.v. – vil hver især af disse nye udfordringer blive tvunget til at gøre det bedre, de særlig egner sig til, og dermed opstår der et samspil med en tidstens til øget interesse for det kvalitetsmæssigt bedre. Hvis den teori holder, er der i de nye elektroniske medier i virkeligheden muligheder for at udvirke en kvalitetsforbedring på en række områder, vel at mærke hvis dette folketingsforbudsarbejde sørger for de rette vide, brede lovgivningsrammer.

Jeg vil gerne tolke intentionerne bag både det konservative forslag og CD-forslaget som værende intentioner i retning af mere vide lovrammer, men jeg mener langtfra, at forslagene er ideelle.

[Øllgaard]

Jeg har her holdt mig til nogle principielle betragtninger og kun i ringe grad kommenteret detaljerne i forslagene; det har vi gjort før, og det kan slås op på rette sted. I øvrigt er vi indstillet på under udvalgsarbejdet at gå i detaljer med de forslag, der foreligger.

Vi mener altså, at det fornødne er, at monopolet brydes snarest muligt. Undervejs til dette mål ønsker vi at tage de små skridt, og det vil bl.a. sige at udvirke, at provinsafdelingen får en stadig friere stilling, og at f.eks. børne- og ungdomsafdelingen gradvis overføres til provinsafdelingen. Vi regner stærkt med, at der er nogle, der vil være med til at tage de små skridt, mens vi er undervejs.

Hvad angår det sidste af de forslag, vi har til behandling, skal jeg bare sige, at spørgsmålet om den løbende revision af Danmarks Radio naturligvis interesserer os stærkt i venstre. Vi vil derfor gerne være med til at se på i udvalget og i øvrigt også i radiatorådet, hvordan der eventuelt kunne være tale om at skærpe revisionen for at sikre en fuldt ansvarlig omgang med licensbetalernes penge, men vi tvivler ærlig talt – også efter at have hørt ministeren her i dag – på, at det foreliggende forslag er oplagt velegnet til formålet. Vi vil i udvalget følge med opmærksomhed, om der skulle dukke vigtige og vægtige begrundelser for dette forslag op.

Poulsgaard (FP):

Friheden har trange kår i Danmark, og de skrumper mere og mere ind. Det ser vi jo gang på gang med alle de påhit, vi finder på herinde. Det var rystende at høre det parti, som engang smykkede sig med titlen Danmarks liberale Parti, udtale: vi vil sandelig gerne være med, men når det kommer til konkrete lovforslag, så tøv en kende, bette folkens, skal vi ikke tage de små skridt? Hvad er det for snak? Ja, vi har hørt det før, men så synes jeg bare, at venstre skal holde op med at sige, at de vil have fri konkurrence i æteren, for det vil venstre jo ikke. Da vi for nogle år siden kunne have fået flertal herinde, hvem stod da af? Det gjorde venstre, men det skal venstre selvfølgelig selv finde ud af.

Ellers vil jeg gerne sige, at fremskridtpartiet naturligvis kan støtte de konservatives lovforslag. Vi synes, det er alt for lidt, man vil gøre, og at man vil overlade alt for meget

til ministeren, for man siger jo faktisk: hvis, såfremt, ifald ministeren for offentlige arbejder får lyst til det, kan ministeren gøre det; ikke noget om, at han skal gøre det. Men selvfølgelig er det et skridt i den rigtige retning, og derfor vil vi naturligvis støtte dette lovforslag.

Vi vil også støtte hovedintentionerne i centrum-demokraternes lovforslag. Fru Birte Weiss kan stå her og holde den ene tale efter den anden om, at alle disse klager bliver afvist. Ja vel, men det er, fordi radiatorådet er politisk sammensat, og når man har flertallet, har man også retten. Det er nok spildte ord på Balle Lars, men alligevel vil jeg sige, det da ikke kan være gået fuldstændig hen over hovedet på fru Birte Weiss, at hendes og Ribebispens korstog for nylig mod en af de mest aflyttede udsendelser fik folkets røst med på vejen; dér var radiatorådet i hvert fald ikke i samklang med befolkningen. Men det er selvfølgelig også sådan noget højtravende noget, fru Birte Weiss og Ribebispens skal have; det kan vi andre ikke blande os i. Det skulle dog gerne være sådan, at de, der betaler licens til Danmarks Radio, også fik en lille smule indflydelse.

Når man ser på, hvad der ellers sendes ud af bras inde fra den dér galeanstalt, er det absolut påkrævet, at der bliver gjort noget. Vi kan bare tage det sidste, hvor man i sin visdom har fundet ud af at sætte licensen op, men sætte sendetiden ned og på toppen af det hele ansætte ét hundrede medarbejdere mere. Man har så travlt med posthusets skandale; jeg tror, man skulle interessere sig en lille smule for Danmarks Radio. Vi kan lige så godt se i øjnene, at vi ikke får styr på det foretagende, før vi får noget konkurrence, før vi får en fri radio og et frit fjernsyn. Når man kan bruge 370 medarbejdertimer på at lave én udsendelsestime, synes jeg nok, der er al mulig grund til at frygte, hvordan det skal gå.

Nej, siger fru Birte Weiss, der er ingenting fordækt; det hele foregår i fuld offentlighed og kører, som det skal, i Danmarks Radio. Nå ja, hvad så med Erik Andersen, som nu skal ansættes som direktør derude, selv om der ikke er behov for ham? Men han er en god socialdemokrat, han skal have en stilling. Var der ikke en lille smule la-la dér, da man skulle til at trække den ansøgning tilbage? Men der foregår selvfølgelig ikke noget

[Poulsgaard]

som helst fordækt. Det hele foregår under fuld offentlighed, og der er fuldstændig kontrol. Fru Birte Weiss har flertallet i radiorådet, men hun har ikke flertallet i befolkningen. Men det kan jeg nok uden held blive ved med at bombardere fru Birte Weiss med, for hun ved jo meget, meget bedre end befolkningen; det har vi hørt så mange gange.

Så siger ministeren: ja, nu skal vi tage den med ro, for vi har mediekommissionen. Vi behøver aldeles ikke alle disse mediekommissioner. Dengang en vis herre fandt på, at der ingenting skulle ske, nedsatte han nogle kommissioner, og det fungerer jo på bedste måde. Det, der er brug for, er simpelt hen at se i øjnene, at de ikke, om så de får hele Danmark ansat til det, formår at lave noget radio og TV, befolkningen vil have. Vi kan jo se, at de, man tvangsfodrer med at tage dansk, slår over på Tyskland og Sverige. Vi ved også, at der om ganske få år er en masse satellitter svævende over hovedet på os, så vi kan tage 12-13 forskellige programmer. Derfor vil jeg sige: lad da danske virksomheder lave den radio, som de selvfølgelig kan lave, mens der endnu er tid. Ligesom de kunne lave Radio Mercur, kan de også lave fjernsyn; det er helt givet. Man kan blive rystet over det, men ministeren har jo en politisk overbevisning – det er der ikke noget at gøre ved – og hun kører bare derudad. Nu er vi nogle stykker, der var ved at tro, at dette misfoster – jeg ved ikke, hvem der har stået fadder til det – efterhånden var dødt, men så kan man til sin gru og rædsel læse, at det stadig væk spøger og i hvert fald spøger meget kraftigt i hovedet på ministeren, at vi skal have dette miskmask op at stå. Men som sagt: I har jo flertallet, men I har ikke befolkningen bag jer.

Hvornår bliver socialdemokratiet og nu også venstre så fornuftige og modne, at de indrømmer, at de, der skal bruge og styre Danmarks Radio, er brugerne og folket og ikke nogle politikere og ikke en minister, som overhovedet ikke ved, hvad sagen drejer sig om. Jo, for man skal engageres; det er det, det drejer sig om. Man skal fodres med fru Birte Weiss' tusindårsrige, ligestillingsrådet og sådan noget, men der er altså nogle mennesker, som gerne vil have lidt uforpligtende og underholdende, når de kommer hjem fra arbejdet – de mennesker, der endnu kan få arbejde, inden det hele bliver ødelagt

– og derfor er det simpelt hen en forbrydelse at lave det, man laver i dag, hvor man bliver karnøflet af disse kulturpaver. Jeg er sikker på, at den folkelige kultur igen kom i højsædet, hvis vi fik reklamefinansieret radio og fjernsyn. Et parti, der giver sig ud for, at det taler med folkets røst, burde støtte et sådant forslag og hilse det velkomment i stedet for den vi-alene-vide-mentalitet. Uha, man kan blive gal i hovedet!

(Kort bemærkning).

Birte Weiss (S):

Jeg vil gerne rette en enkelt misforståelse i hr. Poulsgaards indlæg. Når vi behandler klager i radiorådet, er afstemningerne ikke afstemninger om politiske holdninger. Det, vi stemmer om, er ganske enkelt, om publiceringsreglerne er overtrådt eller ikke overtrådt. Man kan ved disse afstemninger se mange forskellige grupperinger på tværs af politiske skel. Det er udelukkende et spørgsmål om, hvorvidt man krænker publiceringsreglerne eller ej.

Hele humlen i denne sag, som vi har haft oppe masser af gange, er, at man ikke vil acceptere publiceringsreglerne, som de er. Det viser sig, at klagerne for det meste bliver afvist, men hvis der har været noget at beklage, gør radiorådet det, og det gør vi selvfølgelig, fordi der skal være orden i tingene. Men det, man fra centrum-demokraternes side siger, er, at når klagerne ikke svarer til virkeligheden, må vi lave loven om, for så kommer pengene til at passe. Det synes jeg er en meget ulogisk måde at argumentere på, men jeg forstår godt, man bruger den, for det passer godt ind i det propagandatog, man har kørt frem imod Danmarks Radio.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Fuld af undren over, at fru Birte Weiss i en kort bemærkning til hr. Poulsgaard kan nå endnu en gang at tage centrum-demokraterne op, vil jeg dog alligevel sige, at hr. Poulsgaard, som ikke har været til radiorådsmøde, har en mere korrekt opfattelse af, hvordan tingene foregår, end fru Birte Weiss har.

Jeg skal fortælle ganske nøjagtigt, hvordan det foregår i radiorådet. Det foregår på sam-

[Erhard Jakobsen]

me måde, som jeg husker det foregik på i en aktieselskabsbestyrelse. En direktør var blevet syg, og så vedtog man med 7 stemmer mod 6 at ønske direktøren god bedring. Det er det samme, der sker i radiorådet.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Som det allerede er blevet pointeret nogle gange, er der her tale om genfremsættelser.

CD har fået nogle nye punkter med, men som det også har været nævnt, er det punkter, der er så rigeligt gennemdebatteret i folketinget alene inden for det sidste år.

Jeg vil gerne knytte nogle enkelte kommentarer til CDs forslag om at flytte undervisningsudsendelserne fra undervisningsministeriets regie til Danmarks Radios regie. Jeg skal medgive, at placeringen under undervisningsministeriet har givet visse problemer. Vi har set, at undervisningsministeren har standset distributionen af udsendelser, og det mener vi i SF er absolut uheldigt.

Et andet problem er, at uddannelsesudvalget kan komme til at fungere som radioråd på dette område. Det synes vi vil være uheldigt, og det vil være meget tidkrævende, hvis det kommer til at ske i højere grad, end det allerede er tilfældet. Inden for det sidste år har vi, så vidt jeg husker, behandlet sager i den retning to gange, og det synes jeg er til at leve med, men skal vi til at have mange sager op fra uddannelsesregien i Danmarks Radio, synes jeg, det vil være uheldigt, for så skal vi bruge alt for megen tid på det, og jeg synes heller ikke, det kan være meningen. Derfor vil jeg advare meget imod, at vi kommer til det.

På den anden side mener jeg, at undervisning henhører under undervisningsministeriet, og at undervisningsudsendelser til forskel fra andre udsendelser skal tage hensyn til pædagogik og skal tage hensyn til en sammenhæng med de læseplaner, der findes. Det gør, at man ikke bare kan sige, at det er radio og derfor skal indgå som alle andre udsendelser inden for Danmarks Radios regie.

Vi mener altså, der er både for og imod dette forslag, og vi vil meget gerne i udvalget være med til at debattere, hvad der er mest af.

Fremskridtspartiets lovforslag er SF imod. Vi mener, at den nuværende adskillelse mellem Danmarks Radio og folketinget er af

meget passende karakter, og vi mener ikke, at kulturministeren skal lettes for det ansvar, hun har over for Danmarks Radio.

Desuden kunne forslaget gennemførelse medføre, at en række institutioner skulle have regnskaberne godkendt i folketinget, og det mener vi ville være meget tidkrævende og en uhensigtsmæssig brug af vores tid.

Hr. Poulsgaard talte meget om, at licensen skulle op, at der skulle ansættes flere medarbejdere, at der skulle være mindre sendetid, og at det skulle være i skøn uoverensstemmelse. Det synes jeg egentlig ikke det er, for en kvalitetsforøgelse af Danmarks Radio – og med kvalitetsforøgelse mener jeg primært, at vi kan få flere danskproducerede udsendelser – kræver flere medarbejdere og flere penge, og så må man måske endda sætte sendetiden ned for overhovedet at få råd til at lave de flere danske udsendelser, der er tale om.

Årsagen til, at lyttere og seere slår over på Tyskland og Sverige, som hr. Poulsgaard siger, er i meget stor udstrækning, at der ikke er danskproducerede udsendelser på Danmark. De udsendelser, der produceres af dansk radio og udsendes gennem TV og radio, bliver i vid udstrækning set herhjemme, således at der ikke er behov for at slå over på andre kanaler. Derfor synes jeg ikke, det er usammenhængende, at licensen sættes op og sendetiden sættes ned.

Janne Normann (RV):

Om det konservative lovforslag vil jeg gerne sige, at man ikke skal bryde monopolet bare for at få et monopolbrud; altså: skal man bryde Danmarks Radios monopol, skal det være, fordi man er sikker på at få en bedre udnyttelse af de elektroniske massemedier derved. Der er to hensyn, som jeg ikke tror vil blive ordentligt iagttaget, hvis vi går ind for et brud på monopolet, nemlig først og fremmest hensynet til minoriteterne, som jeg synes er vældig godt sikret under den nugældende ordning. Minoriteterne skal jo også have den slags udsendelser, de nu synes om. Det er meget godt, at der er udsendelser, der er meget populære, og dem skal man selvfølgelig forsvare, men de mennesker, som nu altså holder af at høre opera eller se gudstjeneste i fjernsynet søndag formiddag eller høre en transmission fra folketinget,

[Janne Normann]

hvor hr. Poulsgaard taler, skal også have dette hensyn tilgodeset, og det tror jeg de får bedst med den nugældende lov.

Det andet hensyn, vi skal tage, er til alsidigheden, og jeg er også overbevist om, at alsidighedskriteriet bedst er opfyldt under den nugældende lov.

Hvad angår lovforslag nr. L 47, må jeg, ligesom fru Birte Weiss gjorde det, meget skarpt tage afstand fra de helt uunderbyggede anklager imod medarbejderne i Danmarks Radio, som er indeholdt i bemærkningerne til dette lovforslag.

Jeg må også på det kraftigste afvise tanken under nr. 9 om, at folketinget skal behandle klagesager. Det er pressen og de elektroniske medier, som er demokratiets vigtigste vogtere, og det vil selvfølgelig være helt u hensigtsmæssigt, at folketingsmedlemmer skal behandle klager til radiatoradet.

Der er politisering nok i forvejen, og vi er i det radikale venstre ikke altid tilfredse med radiatoradets måde at fungere på, men forhåbentlig får vi snart et udbytte af arbejdet i den mediekommission, som flere talere har henvist til, og så glæder jeg mig til at se, hvordan vi kan lovgive for Danmarks Radio, så vi stadig væk får højnet kvaliteten af udsendelserne. Hvad angår kvalitet, er det altså minoritetshensyn og alsidigheden, jeg synes vi skal satse mest på.

Endelig vil jeg gerne sige om lovforslag nr. L 89, at den måde, revisionen virker på i øjeblikket, efter vores opfattelse er helt tilfredsstillende for en uafhængig institution som Danmarks Radio, så vi kan ikke gå ind for forslaget.

Arne Melchior (CD):

Det var ikke uden skuffelse, jeg måtte tage til efterretning, at kulturministeren svarede på mit spørgsmål i starten af debatten, at en radiolovsskitse eller et udspil fra regeringen ikke kan ventes, før mediekommissionen – det blev måske ikke direkte sagt, men det lå vel implicite i det – har afsluttet sit arbejde eller i hvert fald den del af sit arbejde. Ministeren nævnte jo, at der er sammenhæng i tingene, og det vil sige, at man ikke kan afgøre de luftbårne mediers sag og sager i kommissionen hver for sig. Der vil med andre ord gå en betydelig årrække. Det synes jeg er skuffende. Jeg skal ikke, som fru Birte

Weiss har gjort det i anden sammenhæng – det skal jeg straks komme ind på – læse tilbage, hvad tidligere ministre har stillet i ud-sigt. O.k., vi må jo leve med radioloven, så længe vi har den, og uden at socialdemokratiet tager stilling, kan der vel ikke gennemføres ændringer i den – vi ser frem til, at det sker så snart som muligt – men jeg vil gerne henstille til ministeren at overveje, om ikke visse ting kunne ændres, selv i afventen på mediekommissionens udtalelser om formentlig nogle helt andre ting. Men det må vi tage til efterretning.

Hvad jeg derimod ikke kan tage til efterretning, er fru Birte Weiss' måde at citere på. Jeg finder det grufuldt forbløffende, at fru Birte Weiss er så ringe til at læse indenad. Fru Birte Weiss har jo selv nævnt sp. 7616, men jeg tror ikke, hun fik sagt, at det er fra folketingsåret 1978–79; vort forslag har været behandlet også i folketingsåret 1979–80, men nu går vi altså tilbage til 1978–79, sp. 7616. I slutningen af hr. Erhard Jakobsens indlæg dengang sagde hr. Erhard Jakobsen de ord, som fru Birte Weiss læste op.

Nu er det jo sådan, at når man taler fra en talerstol, kan man jo ikke diktere kommaer, tankestreger og udråbstegn. Enhver, der har læst talen, og som i øvrigt kan bare rimeligt dansk – og det har jeg indtil denne dag troet at fru Birte Weiss kunne – kan selvfølgelig læse den sætning, som blev citeret, som den skal læses. Der står nemlig:

»Med disse bemærkninger skal jeg anbefale« – indskud: tankestreg – »ikke at gennemføre forslaget,« – det er ikke det, jeg anbefaler – »for det vidste vi jo det ikke ville blive«. Hr. Erhard Jakobsen sagde jo i indledningen af sin tale, at det ingen chance har for at blive vedtaget, således som partistillingen er. Og så fortsætter sætningen: men til gengæld anbefaler jeg, at man i udvalget giver sig grundig tid til at arbejde med disse tanker og ideer.

Det er det, der står, og det ved fru Birte Weiss selvfølgelig udmærket, og det kan ikke nytte, hun kommer herop om lidt og siger, at tankestregerne står der ikke. Hr. Erhard Jakobsen er ikke forpligtet til at læse korrektur på Folketingstidende og få indføjet de semikolonier og de tankestreger, men enhver med den intelligens, der kan forventes af et radiokyndigt medlem som fru Birte Weiss, ved efter læsningen af talen, som jeg ikke har tid

[Arne Melchior]

til at stå og læse op, og fra hr. Erhard Jakobsens indlæg ved tidligere og ved senere lejligheder om denne sag, at sådan er det at forstå, og derfor er det perfidi at påstå nøjagtig det modsatte. Men hele talen var jo båret af dette samme – vi har hørt også det før – at CD skulle have mistro til radioens medarbejdere. Jeg har gang på gang heroppe dementeret dette. Vi generaliserer ikke, hverken journalister, radiatorrådsmedarbejdere, folketingsmedlemmer eller bilister. Når vi har en færdselslov i dette land, er det ikke af mistro til fru Birte Weiss, og når vi har strenge straffe – måske ikke strenge nok – imod spritbilisme, er det ikke af mistro til fru Birte Weiss eller til kulturministeren eller til kirkeministeren, men det er, fordi et ordenssamfund må have visse regler, således at de, der skal fungere i samfundet, kender de regler, de skal fungere efter. Noget sådant har man på enhver arbejdsplads. Hvorfor skulle medarbejdere i Danmarks Radio være ene om ikke at have det? Der har man et sæt publiceringsregler, og det er i og for sig hovedændringen, hvad CDs forslag angår på dette punkt, at få disse publiceringsregler ind i loven, således at enhver medarbejder ved, hvad man har at rette sig efter. Disse medarbejdere er jo kendetegnet ved – bortset fra at man altså ikke kan generalisere – at de stort set alle er højt uddannede, de har alle frivilligt søgt og modtaget et hverv ved et statsledet offentligt medium i en monopolsituation, og de kan derfor overhovedet ikke føle det som nogen mistro, at den samme stat, som driver disse medier, også sætter regler for, på hvilken måde det skal gøres; og at der skulle være noget som helst kreativitetsfjendtligt eller -dræbende i den omstændighed, at man ved, man er forpligtet til alsidighed, kan jeg på ingen måde indse.

Så siger fru Birte Weiss – og det plejer hun også hvert år at gøre et stort nummer ud af – at klagerne er blevet afvist. Det er altså bevis for, at klagerne var uberettigede. Jeg vil gerne spørge, om fru Birte Weiss og hendes græsrodsbevægelser har dette som et princip, at forslag, man stiller, men som ikke bliver taget til følge, og klager, man indsender, men som man ikke får medhold i, dermed viser sig at være forkerte, uduelige osv. Er det virkelig et princip, som man bare undtagelsesvis kan støtte sig til?

Så siger fru Birte Weiss, at der bliver altid noget hængende, for måske får nogle i befolkningen – og det bekræftede hun da, at det var der en del der fik – det indtryk, at der alligevel skulle være noget galt med alsidigheden i Danmarks Radio. Ja, vist er der da store dele af befolkningen, der har fået det indtryk, og det er vel også velbegrunderet. For nylig så jeg i en avis – jeg kan desværre ikke huske forfatteren eller stedet, så det må stå for min egen regning, jeg vil bare ikke prale af noget, som en anden måske før mig har peget på – en kritik af, at et par udsendelser, der kommer hver hverdageftermiddag, nemlig udsendelserne »Kvart i fem« og »Udefra« – jeg tror, at »Udefra« for nylig havde 5 års jubilæum, og de pralede med, at de havde sagt så mange ord, at hvis man udgav dem, kunne de fylde reolmetre herfra og til Rom omtrent – en kritik af, at disse udsendelser har været i hænderne på de samme folk og de efter min mening samme meget ensidige folk i 5 år. Det hjælper så ikke over for dette at sige: nå ja, du kan høre radiogudstjeneste kl. halv ni om morgenen, så er det afbalanceret, eller du kan høre »Ved dagens begyndelse« 10 minutter i syv, så er det afbalanceret. Netop i udsendelsen om morgenen gør man sig jo umage for at variere og lade forskellige, inklusive ateister, komme til orde.

Derfor mener jeg, det må være berettiget at sige – jeg har ikke hermed ført noget angreb på ateister, jeg tillader mig bare at sige, at i en udsendelse af denne art bestræber man sig netop for at være alsidig – at når man lader den samme klike af mennesker køre det samme program i årevis, må det være berettiget at sætte spørgsmålstegn ved, hvorvidt alsidigheden i Danmarks Radio varetages, og den omstændighed, at klager over noget sådant i radiatorådet måtte være blevet afvist tidligere eller måtte blive det i fremtiden, er sandelig ikke noget bevis, for fru Birte Weiss ved jo lige så godt som jeg, at det drejer sig om en politisk stillingtagen og ikke om en egentlig afvejning. Det klager jeg ikke over, sådan må det være, når der er politikere i Danmarks Radio, men vi har netop vedvort forslag også ønsket at indføre det folkelige element i ledelsen af Danmarks Radio ved at give licensbetalerne lejlighed til direkte valg af medlemmer til Danmarks Radio.

[Arne Melchior]

Jeg har under debattens forløb kigget lidt i de tidligere debatter og må konstatere, at både hvad fru Birte Weiss har sagt og hvad jeg har sagt, delvis i hvert fald er gentagelser af, hvad vi har ført i marken tidligere, og det kan man så være glad for eller ked af. Jeg synes bare, at fru Birte Weiss skulle holde sig for god til at citere direkte imod det, som enhver læser kan forstå har været meningen med teksten.

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Jeg tror nu ikke, det er i de kirkelige programmer kl. 8.30, men i program 1-udsendelserne kl. 6.50, at man kan udsætte sig for at høre ateister, og det synes jeg er udmærket. Men det var et sidespring.

Hvad jeg gerne ville sige til hr. Arne Melchior, var, at der står helt klart i bemærkningerne til nr. 2 i CDs lovforslag:

»Af den offentlige debat vil fremgå, at misforståelser ofte opstår, hvorved lovens bestemmelser om ytringsfrihed tages til indtægt af medarbejdere, som ønsker at præge udsendelserne med egne holdninger og synspunkter.«

Man har ikke forbud mod spritkørsel – eller rettere, det har man kun, fordi der er nogle ganske få, der en gang imellem overtræder reglerne. Der er sikkert også nogle ganske få medarbejdere, der en gang imellem misbruger reglerne og på grund af dårlig journalistik eller manglende forståelse kommer med egne holdninger. Men man kan ikke tillade sig den insinuation, at det er noget, medarbejderne ofte gør. Det vil være kreativt dræbende for medarbejderne, hvis man indfører censur af dem alle sammen, og det er disse insinuationer over for Danmarks Radios medarbejdere, man skarpt må tage afstand fra.

(Kort bemærkning).

Birte Weiss (S):

Jeg skal ikke gå ind i en polemik med hr. Arne Melchior omkring tankestreger, som ikke står at læse. Det vil nok i lidt for høj grad blive en Ebberød Bank-debat. Men jeg vil godt gentage, hvad jeg sagde i mit første indlæg, og det er citeret fra sp. 7612. Jeg synes ikke, at der står nogen tvivl overhovedet tilbage omkring centrum-demokraternes

ærinde med at rejse dette forslag efter følgende citat. Det er hr. Erhard Jakobsen, der siger:

»Ministeren refererede ganske fair, hvad der var vor hovedhensigt, og oven i købet selv ministerens lidt sarkastiske bemærkninger, at det nok var en forlængelse af Aktive Lyttere og Seeres kampagne, er faktisk ganske berettigede. Det er som sådan, det er tænkt. Enhver ved naturligvis, at vi ikke kommer igennem og får flertal her i salen, men jeg mener, det er vigtigt, at Danmarks Radios forhold med mellemrum kommer til behandling i dette høje ting.«

Så mange er ordene, og jeg synes, det er ganske indlysende, at det, centrum-demokraterne vil med dette forslag – det er kommet frem under talrige debatter herinde – er at forsøge at føre de tabte radiatorstog herind.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg kunne forstå, hvis man bebrejdede hr. Erhard Jakobsen eller andre, at de førte én tale i radiatorrådet og en anden herinde – eller én i deres lytterorganisationer og en anden herinde. Det er vel helt i orden, at man siger: de standpunkter, jeg står for som medlem af radiatorrådet, hvilket jeg er valgt til af dette ting, og som formand for Aktive Lyttere og Seere, er de samme standpunkter, som jeg har herinde – ellers måtte man da være en skidt karl. Derfor må jeg afvise, at der skulle være noget galt i dette. Og hr. Erhard Jakobsens citat slutter for øvrigt med, at vi ønsker at fremsætte dette forslag år for år for at vække til radiodebat i folketinget. Man kunne selvfølgelig gøre det på en anden måde: man kunne bede om en redegørelse, eller man kunne stille en forespørgsel. Når vi foretrækker at gøre det i lovforslags form, er det for at få sagen videredrøftet i et udvalg, men selvfølgelig bliver den af og til negligeret i kulturudvalget. Vi har i nogle år – jeg har selv været med til det sammen med formanden for udvalget, hr. Lasse Budtz – sagt: når regeringen endnu ikke har spillet ud, så venter vi til næste samling. Nu får jeg i dag at vide, at der vil gå adskillige år; ergo er vi nu nødt til at arbejde alvorligt med disse ting i udvalget. Men er det ikke berettiget, at et medlem af radiatorrådet søger at føre sine syns-

[Arne Melchior]

punkter om radioen frem i folketinget? Hvad skulle man ellers gøre her?

Så vil jeg sige til fru Janne Normann, at jeg er helt uenig med hende i fortolkningen af ordet »ofte«. Fru Janne Normann siger, at det er ikke ofte, der sker færdselsfor syndelser. Jeg kan ikke tallet, og jeg har ikke kunnet se efter i Statistisk Årbog i den fart. Jeg hævder, at der sker færdselsfor syndelser meget ofte. Det er ikke af hensyn til de »få« spritbilister, for dem er der masser af. Vi har jo lige for nylig fået nogle nye tal for, hvor mange der tages på fersk gerning, og hvor mange man regner med at der er ud over dem, der bliver taget. Så der er masser af spritbilister, og der er masser af færdsels syndere i øvrigt, og ind imellem hører man måske desværre selv til dem – Gud forbyde det! Men i så fald er det altså en fortolkning af ordet »ofte«, som vi er meget uenige om. Hvad fru Janne Normann lægger i ordet »ofte« i radioen, må hun selv om. Vi lægger i det »for ofte«. Der sker misbrug oftere, end det burde ske.

Formanden:

Jeg vil meget advare imod, at vi kører ind i en færdselsdebat.

Wilhelm (VS):

Det konservative forslag har været behandlet én gang i år, og jeg skal henvise til den tale, mit partis ordfører, hr. Waldorff, holdt den 31. januar. Vi er fremdeles modstandere af disse kommercielle radiostationer. Vi tror ikke en døjt på, at det vil give den større spredning, den større sendeflade, som man måske ideelt kunne lægge i de konservative intentioner. Vi synes ikke, at erfaringen med reklamebaserede udsendelser taler for, at resultatet er en sådan bredde – tværtimod.

Fremskridtspartiets forslag er nyt, så vidt jeg ved. Vi er skeptiske, men vil følge det i udvalget. Hvis det kun var noget rent regnskabsmæssigt, kunne det se meget tilforladeligt ud, men vi går ud fra, at fremskridtspartiet har den interesse i at kræve revisionen lagt over på den måde, at man i virkeligheden også vil blande sig i, hvordan midlerne er blevet fordelt mellem de forskellige afdelinger, så det ikke er en rent teknisk revision. Og hvis det er den der med at føre budgetpolitik via folketingsudvalgene for Danmarks

Radios vedkommende, så skal vi nok vide at gå imod det. Hr. Glistrup nikker; jeg forstår, at det faktisk er det, man er ude på, og så er det ikke så svært for os at tage stilling. Vi synes, der er mere end rigelig partiindblanding i Danmarks Radio, som det ligger nu, og vi ønsker ikke, at forbindelsen til statsmagten skal blive yderligere styrket på den måde, som fremskridtspartiet åbenbart vil det med sit tilsyneladende uskyldige forslag.

CDs forslag er også i det væsentlige en genfremsættelse, og hvad det angår, skal jeg henvise til ordførertalen fra den 30. november sidste år.

Der er et par nye ting i det. Der er nr. 1, som skal muliggøre, at kulturministeren tillader oprettelse af private radiostationer med reklamefinansiering. Det er vi som før sagt i forbindelse med et konservativt forslag modstandere af. Jeg synes ikke, det fremgår rigtig klart, men jeg kunne da så spørge forslagsstillerne, om man med vilje har glemt at lade disse kommercielle radiostationer omfatte af et radioråd og et radionævn og af § 9 og alsidighedsbegreberne osv. osv. Hvorfor skal lige præcis de være aldeles undtaget fra alle de regler, som CD ellers har gjort sig umage nu i årevis for at få opstillet, eller er de måske på en eller anden lusket måde alligevel kommet ind under disse bestemmelser? Det ville være bemærkelsesværdigt, hvis man skriver spalte op og spalte ned om nogle temmelig teknokratisk udformede alsidighedsprincipper og så åbner op for nogle kommercielle stationer, som ikke skulle være omfattet af disse principper.

Så er der det vel nok mest interessante, nr. 7, som fastlægger disse alsidighedsprincipper, eller hvad vi nu skal kalde det. Det skal være sådan, at når det drejer sig om kontroversielle samfundsspørgsmål, så skal udsendelserne afspejle de holdninger og meninger, som findes i befolkningen, og det lyder jo egentlig meget godt, men når man ser på, hvordan CD rent faktisk har ført radiorådspolitik, så kan man godt komme lidt i tvivl om, hvad CD egentlig mener med at afspejle de holdninger og meninger, der er i befolkningen. Jeg vil da godt spørge helt konkret CD eller forslagsstillerne: ville en udsendelse som »Det sidste stik«, en fremragende udsendelse, der nok er den bedste oplysning, befolkningen nogen sinde har fået om undergrundskoncessionen, opfyldte det, som står i

[Wilhelm]

CDs nr. 9 her? Ville den tilsvarende udsendelse om fonds og fiduser og »den døde hånd« opfyldte disse betingelser? Eller lad os tage de højreorienterede udsendelser – hvis vi skal sætte »orientering« på de andre; jeg synes, de mest var rent informative. Den stribe af udsendelser, der har været til helliggørelse af atomkraften, ville de falde ind under dette alsidighedsprincip? Og hvad er det for en befolkningsholdning, man taler om? Er det det, der kan måles ude omkring ved folkelig aktivitet og for den sags skyld ind imellem ved opinionsmålinger, hvor det store flertal har været imod atomkraften? Er det tilladt efter CDs alsidighedsregler at lave de udsendelser, vi har oplevet på stribe i det sidste års tid, og som agiterer for større forsvarsbevillinger, når det nu ligger klart, at flertallet af befolkningen ikke ønsker større forsvarsbevillinger, hvis det altså ikke er forsamlingen herinde, vi skal gå ud fra, men de meningsmålinger, man laver ind imellem? Hvad er egentlig tilladt, og hvad er det for et alsidighedsprincip, CD opererer med?

Vi mener ikke, det er anvendeligt til noget som helst, og vi må ind imellem sluge nogle meget store kameler, når vi ser, hvad der bliver fremført af plat højreorienteret propaganda i Danmarks Radio og i fjernsynet, og som helt klart strider mod, hvad et flertal af befolkningen står for. De synspunkter skal da også have en chance. Vi synes nok, det har været skævt i den retning, men vi tror ikke en døjt på, at CDs forsøg på at opstille alsidighedsprincipper kan bruges til noget som helst andet end til at hænge sig bureaukratisk i, at nu har man de her regler, og så kan man understøtte sine i øvrigt uunderstøttede klager med den slags regler.

Endelig er der det nye nr. 8, at også undervisningsudsendelserne nu skal ind under den sædvanlige radiobureaukratiske struktur. Vi er modstandere af det. Vi synes, at den lære, man kan drage af dette, er, at det hjalp altså ikke, at undervisningsministeren udøvede censur. Det har muligvis været gjort i et forsøg på at afværge dette CD-stormløb, og så kommer det alligevel. CD får simpelt hen blod på tanden og kommer sporenstregs med et indslag i deres radiolovsforslag, som ikke var der før, efter at undervisningsministeren har udøvet denne censur over for undervisningsudsendelserne.

Det synes jeg er den eneste lære, man kan drage af det her, at når de socialdemokratiske ministre skrider i svingene på væsentlige områder, der drejer sig om, hvilken frihed der er i Danmarks Radio, så hjælper det ikke til at afbøde højrebølgen; tværtimod, den fatter nyt mod. Det er det, der er sket her.

Det allersidste nummer, nr. 9, som taler om radionævnet, er ikke nyt, men jeg vil da gerne kommentere det for en enkelt tings skyld. Jeg synes, det er så interessante bemærkninger, at de også bør fremgå af forhandlingerne her i citat, når de tre forslagsstillere skriver, at de ikke finder, at endelige afgørelser i spørgsmål vedrørende Danmarks Radios programpolitik bør henlægges til personer uden for folketingets kontrol. Og så begrundelsen: »Der er ingen garanti for, at de ... besidder en sådan politisk viden og træning i politisk tankegang og udtryksmåde, at de kan optræde som autoriteter.« Det er begrundelsen for det forslag, og det er stillet af hr. Bollmann, fru Mimi Jakobsen og fru Birgith Mogensen. Det synes jeg siger alt om det forslag.

Steffensen (KrF):

Det er jo nævnt af samtlige ordførere, at lovforslagene, vi har til behandling her i dag, har været fremme før. I forbindelse med lovforslagene nr. L 46 og L 47, henholdsvis fra det konservative folkeparti og fra CD, vil jeg da gerne gøre opmærksom på, at jeg synes, det er mest enkelt og også mest rigtigt blot at henvise til de principielle bemærkninger, som vi udvekslede, da forslagene var til behandling sidste gang.

Jeg vil dog sige, at kristeligt folkeparti fremsatte jo også i sidste folketingssamling et forslag til en ny radiolov, og da fik vi også at vide, at mediekommissionen ville komme med en betænkning på et tidspunkt, og så ville man til den tid få et udspil fra regeringen. Jeg beklager også, at vi har fået konstateret i dag, at det vil lade vente lidt på sig, idet vi mener, at der sådan set reelt ikke er mulighed for at ændre forholdene omkring Danmarks Radio, før vi får regeringens udspil, og derfor har vi endnu ikke fremsat vort lovforslag.

Jeg er også enig med hr. Arne Melchior i, at det kan blive nødvendigt for øvrige partier at fremsætte lovforslag her i folketinget, for

[Steffensen]

det må naturligvis være her, man skal have synspunkterne debatteret; det må også være her, befolkningen bliver orienteret om, hvordan de politiske partier stiller sig til et så vigtigt medium, som radioen er.

Vi er i kristeligt folkeparti enige med de konservative og med centrum-demokraterne i den tankegang i hvert fald, at monopollet bør brydes, men som jeg sagde sidste år, var det sådan, at vi nok ikke havde ønske om at gøre det på samme måde, som der er lagt op til i de nævnte lovforslag.

Der er én ting til, som CD har fået med som noget nyt i forhold til sidste år – ja, der er flere ting, men der er én ting, jeg vil nævne – og det er reklamefinansiering. Kristeligt folkeparti er ikke tilhænger af, at vi får en reklamefinansieret radio, men jeg synes nok, der er god grund til, at vi får forslagene i kulturudvalget, så vi kan få drøftet nogle af disse absolut afgørende og vigtige ting omkring medierne.

Fremskridtspartiets forslag er jo nyt, og jeg synes, at det tager fat på den mindst væsentlige side af radiatoradets virke eller af radiofunktionen i det hele taget. Jeg erkender naturligvis, at det er vigtigt også med en rimelig og betryggende orden angående revisionen af Danmarks Radio. Kristeligt folkeparti mener ikke, det er dér, problemet ligger; det er på de øvrige områder, som jeg har nævnt.

Og så vil jeg sige, at vi vil naturligvis se med velvilje på udvalgets arbejde og være medvirkende til, at vi kan nå frem til noget konstruktivt, selv om jeg nok må erkende, at det ser ret småt ud, når ikke vi kan regne med, at regeringens mediekommission spiller ud i denne folketingssamling.

Mølgaard (DR):

Retsforbundets folketingsgruppe er positivt stemt over for det konservative forslag om at øge konkurrencen i æteren. Vi tror ikke umiddelbart på, at vi får fuldstændig frihed i adgangen til æterens sendemuligheder ved den konservative idé om at etablere alternative sendere til Danmarks Radio, men vi tror til gengæld, at der kommer en større adgang for flere alt i alt, sådan at vi er relativt positive.

Vi hilser i øvrigt med overordentlig stor tilfredshed, at det konservative folkeparti

sætter kræfter ind for at føre en antimonopolpolitik, og forventer, at tilsvarende initiativer vil udspringe fra det konservative folkeparti på adskillige andre områder. For når ideen først er undfanget, må man også sætte ind på de steder, hvor behovet er overordentlig påtrængende, og det er jo i virkeligheden langt mere påtrængende på andre områder end netop dette.

Vi er tilhængere af frihed, vi er tilhængere af konkurrence, men vi tror nok, at der er grænser for, hvor megen frihed og hvor megen konkurrence netop det konservative forslag vil få realiseret, men ikke mindst medarbejderønsker i Danmarks Radio om at få etableret en alternativ adgang til udfoldelse er medvirkende til, at vi alt i alt tror, at dette er et skridt frem. Men det er ikke syv mile frem.

Om fremskridtspartiets forslag om regnskabsaflæggelsen og revisionen i Danmarks Radio må retsforbundets folketingsgruppe konstatere, at der egentlig er en gevaldig mængde papirnusseri indblandet i forvejen omkring den procedure. Rimelige hensyn til at skabe sikkerhed for, at tingene foregår rimeligt, er i forvejen tilgodeset, men det skal ikke nægtes, at der kan produceres mere papir ad den vej, som fremskridtspartiet foreslår. Men da ingen i retsforbundets folketingsgruppe er aktionær i De Forenede Papirfabrikker A/S eller i øvrigt solidariserer sig tilstrækkeligt med papirfabrikkernes virksomhed, er vi bestemte modstandere ud fra et antinussersynspunkt.

Vedrørende centrum-demokraternes radio-lovforslag må jeg sige, at det ligger langt over den forventning, man har til et radio-lovforslag fremsat fra den side, når man tænker på radiopolitikken i øvrigt fra det partis side.

Der er egentlig mange gode intentioner blandet ind i formuleringer i dette lovforslag. Vi vil gerne se på disse formuleringer. Vi nærer en vis skepsis over for nogle præciseringer i retning af, at vi tror eller er bange for, at der bliver en censur indført som konsekvens af forslaget. Men vor skepsis er ikke så stor, at vi afviser at forhandle om, hvorvidt det var mere rigtigt at få formuleret alsidighedsbetragtningerne og ytringsfrihedsbetragtningerne som påbud til Danmarks Radio.

Vi er heller ikke afvisende over for, at CD-forslaget måske indebærer en bedre sam-

[Mølgaard]

mensætning af radiorådet, men vi vil gerne pege på, at den rigtige vej til at skaffe sig et radioråd, der virkelig har en adkomst til at fungere som lytternes og seernes talsmænd, er et direkte valg fremfor et medlemskab af en organisation, hvad jeg egentlig også troede at centrum-demokraterne ikke fandt var særlig væsentligt i den ene og den anden sammenhæng i betragtning af, at et parti-medlemskab i et enkelt af folketingets partier i hvert fald er fuldstændig uden indflydelsesadgang. Hvorfor skal det så i forhold til Danmarks Radio betyde overordentlig meget, om man er medlem af en lytterforening eller ikke er medlem af en lytterforening?

Vi nærer en ængstelse for, at kontroversielle udsendelser måske har knap så god en adgang, hvis formuleringerne bliver for strenge, sådan som centrum-demokraterne foreslår det. Vi er egentlig meget tilhængere af, at der virkelig er alsidig adgang til mikrofonen, men vi er altså også åbne over for at børe i, om »Det sidste stik« tilhører den eneste form for udsendelser, der får adgang til mikrofoner og kameraer.

Formanden:

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 46, (om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed), hr. Flemming Jensen, har ordet.

Flemming Jensen (KF):

Jeg vil gerne indledningsvis gøre et par bemærkninger om centrum-demokraternes forslag. Det er uden videre klart, at vi i det konservative folkeparti ser med megen sympati på de tanker, der ligger i forslaget § 1, stk. 2, hvor man åbner for muligheden for at gennemføre reklamefinansieret radio i Danmark.

Vi er enige i, at der har været en stigende interesse for at bryde Danmarks Radios monopol, og vi bemærker i øvrigt med lidt nostalgisk vemod, at man henviser til Radio Mercur. Det var ikke det konservative folkeparti, der torpederede dette skib. Måske kunne man her så spørge, når man taler om reklameradio: hvorfor egentlig 5 års perioden?

Om det øvrige i centrum-demokraternes forslag skal jeg blot sige, at vi er heller ikke uenige i – det ved jeg da i hvert fald fra min post – at der kommer mange klager over Danmarks Radio, og efter vor opfattelse er

mange af disse klager også berettigede. Derfor kan vi støtte den ny affattelse af lovens § 7, stk. 1, hvor 2. pkt. efter vor opfattelse får en klar formulering i centrum-demokraternes forslag.

Men når det er sagt, synes jeg også, vi skal tilføje, at man måske bør overveje, om man virkelig behøver at detaljere det hele så meget, som man siden gør i omtalen af, hvad rådet specielt skal lægge vægt på. Man skal huske, at jo mere man detaljerer, jo mere sandsynligt er det, at man opfatter det skrevne som udtømmende i *alle* situationer, og her finder vi, at man jo i forslaget i forvejen har sagt det ganske klart én gang.

Det konservative folkeparti er skeptisk over for tanken om direkte valg.

Hvad angår undervisningsudsendelserne, så har de jo været ganske langt fremme i debatten. Problemet her er vel det helt centrale: hvor skal man placere ansvaret? Det er i hvert fald for det konservative folkeparti meget afgørende, at ansvaret ikke skal kunne tilsløres på nogen måde, ej heller af landscentraler eller andet godt. Ansvaret skal ligge fast, men der skal også kunne drages konsekvenser, når ansvaret er lagt fast. Ud fra dette synspunkt vil vi vurdere dette forslag.

Må jeg om fremskridtspartiets forslag sige, at umiddelbart kan det da lyde meget tiltalende. Hvem vil ikke acceptere, at der bliver det størst mulige ansvar hæftet på de meget store beløb? Men det, der kan bekymre det konservative folkeparti i forbindelse med dette forslag, er, at man jo rent faktisk ser bort fra, at Danmarks Radio i dag har en selvstændig funktion og har en bestyrelse med et selvstændigt ansvar. Danmarks Radio er adskilt fra folketinget og, forhåbentlig da, regeringen, og tænker man sig forslagsstillernes tankegang videreført, kan den yderste konsekvens blive noget ganske andet end det, jeg er sikker på fremskridtspartiet selv ønsker.

Vi ser altså med skepsis på dette forslag.

Må jeg så om det tredje og – i al beskedenhed sagt – bedste forslag sige, at det konservative folkeparti er naturligvis taknemligt for den velvilje, vi har mødt mange steder. Jeg forsøgte at tælle op, at 76 medlemmer var repræsenteret bag dem, der var mere eller mindre tøvende, men dog i noget omfang støttede forslaget. Vi er altså et godt stykke på vej.

[Flemming Jensen]

Der er dem, som har ladet skinne igenem, at det måske er mindre rimeligt igen at debattere TV 2, oven i købet noget så ækelt som reklamefinansieret, mindre end et år efter, at vi grundigt har været det hele igenem. Når vi fra konservativ side alligevel rejser denne debat, skyldes det ikke mindst, at det nu må være endnu tydeligere, end det var, da vi drøftede det sidst, at spørgsmålet ikke er reklame-TV eller ej. Spørgsmålet er, om danske interesser skal tilgodeses, for reklame-TV har vi jo i store dele af landet og får fremover i et omfang, vi i dag måske dårligt kan overskue. Jeg læste i Dansk Presse, oktober 1980, hvor Mogens Boman fra Danmedia skriver – jeg citerer:

»Om alt går som planlagt, vil vi i 1984 have muligheder for at se TV-programmer, der rundspredes fra den vesttyske satellit, og nogle få år efter vil der være mulighed for at se spanske, franske, schweiziske, italienske og endnu et par andre europæiske landes TV-programmer.«

Senere i artiklen peger forfatteren på, at det ikke er usandsynligt, at vi kan komme op på 40 fjernsynsprogrammer pr. aften, og det kan man så glæde sig over eller græde over.

Hvad enten denne forudsigelse nu slår til eller ej, kan ingen nægte, at udviklingen er gået i en retning, hvor monoopolet brydes udefra, så spørgsmålet kun er, om Danmark skal overlade reklamen til andre og så i dyb selvtilfredshed sidde tilbage og glæde sig over, at vi da gud ske lov ikke er så syndige.

For øvrigt er reklamesynden vist afhængig af, om man får penge for det eller ej, for Danmarks Radio er i forvejen fuldt belagt med ikke-betalt reklame.

Det konservative folkeparti ser gerne mange valgmuligheder, og vi må understrege over for ministeren, at det for os forekommer komplet urimeligt, at valgmuligheden kun skal findes uden for landets grænser. Har ministeren, der taler så meget om bladdød, ikke tænkt på, at når denne udvikling for alvor sætter i gang, risikerer vi jo netop, at reklamepengene forsvinder, men til fremmede lande? Har ministeren ikke tænkt på, at mindre, danske firmaer kan risikere at se reklamen fra større, internationale selskaber vælte ind over os, uden at de kan sætte et modstød ind for alvor? Tænk blot på de mindre, danske olie- og benzinfirmaer!

Der har været mange forunderlige argumenter i debatten. Jeg har grebet mig selv i at vurdere, om amerikanske børn overhovedet kan læse med det, de udsættes for. Så har jeg i statistikken set, at der faktisk læses flere bøger i USA pr. indbygger end i noget europæisk land, så det kan fjernsynet da ikke have fået slået i stykker.

Men for at få den del af debatten væk vil jeg godt understrege, at det konservative forslag går ind for det, man kalder disciplineret reklame, som vi bl. a. ser det i Finland. Og lad os bare bliver dér et øjeblik. For man siger jo til os, at vi kan ikke sammenligne med de store lande; så lad os sammenligne med de små. Lad os tage det lille Finland, hvor det reklamebetalte MTV selv planlægger, producerer og bekoster sine programmer, men under parlamentarisk kontrol, hvor man sender et mindre timetal pr. uge, og hvor man, gennem den snes år det har eksisteret, har betalt 770 mill. finmark til statens TV, således at man uden dette reklamefinansierede TV ikke havde haft to kanaler i Finland.

Og når vi taler om aviser, så synes jeg også, man skal mærke sig, at hvor man i 1970 så 32,7 pct. af reklamemidlerne investeret i dagspressen, så steg dette tal på de nævnte år til 52 pct. Vi har også tal, der viser, at det ikke blot er de meget store, der har råd til at annoncere på denne måde.

Jeg erkender, at i Holland er billedet et lidt andet. Her har man kunnet konstatere en nedgang i reklamen i dagspressen. Men erfarne folk hævder, at dette først og fremmest skyldes, at reklamen er gået over til de nyopdannede TV-magasiner, som jo er en del af det hollandske TV-system.

Belgien er på vej. Den 13. oktober kunne man høre den belgiske kulturminister i dansk TV sige, at hvis det ikke kunne stoppes alligevel, så måtte man hellere selv regulere det nu. Var det ikke en overvejelse værd, når man nu ikke kan overvinde sig selv til at kunne lide det, så alligevel at gå ind i det, da der ikke er andre muligheder? Sagen er klar. I samme udsendelse, altså den 13. oktober, sagde vicedirektør Einfeldt:

»Når der kun er tysk TV, stilles danske virksomheder ringere.«

Og han fortsatte:

»Man kan jo ikke forbyde virkeligheden.«

[Flemming Jensen]

Også i dagspressen er der en stigende forståelse, selv om det er de færreste blade, der er kommet så langt som Jyllands-Posten, der den 15. oktober direkte kalder kulturministerens holdning for naiv. Men jeg vil gerne citere netop dette blad for dagen efter, den 16. oktober, hvor man skriver:

»Kan vi dog ikke snart blive fri for alt det pjat og alle de barnagtigheder, som emsige og bedrevindende beskyttere af folket stabler sammen under foregivende af at ville håndhæve nogle principper, som den civiliserede verden har lagt bag sig?«

Og her kommer vi måske i virkeligheden til det centrale. Monopolet er en ganske god ting for dem, som mener at have patent på, hvad der er kultur, og hvad det danske folk har godt af. Nu vil jeg godt have, at man ikke misforstår mig. Jeg tror intet øjeblik på, at noget medlem af dette ting eller af radiorådet eller af Arbejdernes Radioklub ønsker censur, men det er blot, som om den moralsk løftede pegefinger er blevet løftet én gang for ofte. Det var nok bedre for folkestyrets skyld, at man havde valgmulighederne.

I en lille bog, der udkom i 1978, og som hedder »Manipulation of the Mass Media«, skriver den tyske TV-mand von Lojewski:

»Presse- og informationsfriheden er grundlæggende for et frit folkestyre. Presse- og informationsfriheden er baseret på muligheden for og retten til at vælge og på en mængde kilder.«

Det gælder selvfølgelig også for fjernsynet, al den stund dette medium stadig har en langt større påvirkningskraft end noget andet. Den eneste mulighed for at mindske dets måske for store styrke er naturligvis konkurrencen, det frie valg. Dette frie valg skabes ikke ved et todelt monopol, men kun ved en fri konkurrence, hvad vi også ser nogle af vore efter min opfattelse dygtigste TV-folk hævde. Lyttere og seere har et krav på valgfrihed, og det betyder mere, end at de har lov til at lukke for udsendelserne. I princippet har valgfriheden været der længe for radioens vedkommende, og nu begynder den for TV. Monopolet bliver i virkeligheden til noget andet. Det bliver til forbud mod danske udsendelser. Kulturpolitisk er det en situation, der langt fra er ønskelig. De fleste seere foretrækker vel det, der foregår på deres eget sprog. Hvis vi ikke skal sakke agterud og overlades til stærke udenlandske påvirknin-

ger, må alternativet skabes og skabes nu. Mediekommissionen giver jeg ikke noget for.

Formanden:

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 47 (om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed), hr. Erhard Jakobsen, har ordet.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne begynde med at kvittere for hr. Flemming Jensens imødekommenhed over for det af os stillede forslag med at sige, at vi på vores vej jo kan følges meget, meget langt, og vi har ikke tænkt os forslaget om de private radiostationer som et alternativ, men som en begyndelse til, at man med erfaring herfra kunne tage det større spring og gå over til at få helt eller delvis reklamefinansieret TV.

Jeg må straks gøre klart, at vort forslag bygger på den forudsætning, at uanset hvor mange forskellige stationer vi får her i landet, må de publiceringsregler, som vi her foreslår i loven, gælde for dem alle naturligvis. Der kan ikke være nogen grund til at gøre forskel. Ingen må tro, at fordi folk er private, agiterer de ikke for en eller anden sag. Selvfølgelig gør de det. Og ingen må tro på, at man får konkurrence ad den vej. Det er bl. a. en af grundene til, at vi mener, at for fremtiden bør disse ting stå i loven og ikke være noget, der er lagt hen til bestyrelsens fortolkning. Det er et princip, og jeg var meget glad for, at hr. Mølgaard også syntes at være inde på den tankegang, at der måske kan være noget rimeligt i at anbringe disse ting i loven. Når det er folketinget, der lægger hele magten over radioen i radiatorådet, bør folketinget også selv sige, hvad folketinget forstår ved den alsidighedsforpligtelse, som man pålægger radiatorådet. Man bør ikke overlade til skiftende flertal i radiatorådet at afgøre, om man nu skal forstå alsidighed på den måde eller på den måde. Det er det, vi har ment med vort forslag.

Og så kan man vedtage reglerne i en anden ordlyd end den, vi har foreslået her. Vi mener bare, at de følger egentlig temmelig nøje det, der allerede står i de publiceringsregler, som man nu og da følger i Danmarks Radio, men som ingen stort set, bortset fra Aktive Lyttere og Seere, kontrollerer bliver overholdt.

[Erhard Jakobsen]

Jeg kan helt tilslutte mig hr. Flemming Jensens betragtninger om, at der sandelig er megen reklame i Danmarks Radio i forvejen. Jeg skal nævne nogle af dem, der nærmer sig den private reklame, den betalte reklame, mest. Man kan f. eks. høre, at Faglig Ungdoms telefonnummer og adresse bliver opgivet i Danmarks Radio i børne- og ungdomsudsendelser. En popgruppe, der hedder Parkering Forbudt, og som har én stor fordel: de synger sådan, at ingen kan høre, hvad de siger, og det vinder teksten absolut ved, den ene popgruppe opgiver man navn og adresse på. Har I blyant og papir, siger man, og så meddeler man, at på fredag kommer der en ny plade. Man glemmer at sige: husk endelig at købe den, husk endelig at købe den, for ellers får de den ikke solgt! Der er ingen, der ellers vil finde på at købe den.

Men dette er altså reklame, reklame, reklame, og det sker, vil jeg sige til fru Janne Normann, jævnlige, det sker hyppigt. Ikke noget med en enkelt gang, en enkelt overtrædelse, en enkelt spritbilist, næh, det sker regelmæssigt og systematisk som led i en bevidst indoktrinerende virksomhed.

Og så vil jeg sige til fru Birte Weiss uden at gå ind i det med fortolkningen, at jeg er ganske enig i det, jeg har sagt alle de andre gange. Her i folketingset bør der mindst én gang om året være en diskussion om noget så vigtigt som Danmarks Radio, som folketingset hæfter for, fordi det er et offentligt monopol. Det var en tidligere kulturminister, fru Nathalie Lind, ganske enig med os i, og vi fik den debat.

All right, som hr. Arne Melchior sagde, det kan vi da godt sørge for, vi kan bare rejse en forespørgselsdebat, så får vi den, men det kan vel være rimeligt, at sådan noget får en afslutning, ikke ved en eller anden dagsorden, for dem har vi jo nok af, men ved, at det udvalg, der næst efter folketingset er ansvarligt, fører den diskussion videre, som vi starter her.

Jeg tilgiver fru Birte Weiss, at hun kan sige sådan noget, men at tro, at et medlem gider udarbejde et forslag med så mange timers forberedelse, som det har taget, for ikke at få forslaget gennemført, sådan noget skal man bare glemme at man har sagt, for det er naturligvis noget vrøvl. Men det er da helt rigtigt, at det, at vi fremsætter lovforslag, plus alt det, vi siger på møderne, og alt det,

vi skriver i aviserne, har ét formål: at få folketingsmedlemmer til at forstå, at den er rivende, raslende gal med Danmarks Radio. Og dér gør vi gode fremskridt.

Jeg har et meget ubehageligt bånd liggende derhjemme med en diskussion mellem hofmarskal, dengang generaldirektør, Sølvhøj og mig selv fra 1972, hvor hr. Sølvhøj siger – jeg kan ikke citere ordret, men efter hukommelsen, så jeg står inde for det, hr. Sølvhøj siger: Det må dog sikkert gøre indtryk på enhver, herunder også borgmester Erhard Jakobsen – det var jeg jo dengang – at et enigt programudvalg – jeg understreger: et enigt programudvalg – hvori alle landets partier er repræsenteret – det var i 1972, da var der heller ikke så mange, men det er rigtigt, at de var alle repræsenteret – har afvist Aktiv Lytterkomité's klager.

Ja, det gjorde indtryk på mig. Det gjorde indtryk på mig, at alle landets partier afviste den virksomhed.

I dag har vi bag kritikken i hvert fald regelmæssigt 3 partier, der stort set bakker disse ting op i radiatorådet. Men det er klart, at der er flere partier imod, og så bliver det stemt ned, så er klagen forkert. Det er den morsomste slutning, man kan drage af en diskussion, at fordi en klage bliver stemt ned med et politisk flertal, så er den forkert. Nej, den er afvist, og dermed kan medarbejderne ganske lovligt fortsætte den virksomhed, de er begyndt på, for radiatorådet har jo godkendt det i og med, at man har afvist den klage, der er rejst.

All right, jeg kan kun sige, at der er sandelig gjort fremskridt. Det er der også i dette ting. De første 5–6 radiodebatter, jeg oplevede i dette ting, drejede sig om teknologiske spørgsmål. Tyve minutters indlæg kom folk med om kassettebånd, og jeg ved ikke hvad. Ingen ønskede at komme ind i debatten om politiseringen i Danmarks Radio. Man gik som katten om den varme grød. Man tør nok sige, der er gjort fremskridt. Nu taler man rent ud. Nu siger man sandheden om disse ting, sådan som den fremtræder i udsendelser.

Jeg har god grund til at takke både hr. Mølgaard, hr. Flemming Jensen og også hr. Wilhjem, for hr. Wilhjem gik dog ind i debatten. Hr. Wilhjem gik faktisk ind i de problemer, der var tale om her. Andre nøjedes bare med nogle tillægsord og nogle skælds-

[Erhard Jakobsen]

ord og sådan lidt af den art, men her forsøgte man at få en debat i gang, og det håber jeg må lykkes.

Jeg kan sige til hr. Mølgaard, at jeg er sikker på, at vi må ændre radiatorådets struktur. Vi mener, det er helt nødvendigt, at de politiske partier er repræsenteret. Danmarks Radio er så stor og magtfuld en institution, at der må være politikere som modvægt. Almindelige mennesker kan ikke holde skansen, det lader sig ganske simpelt ikke gøre. Man havde elendige erfaringer med det programudvalg, man havde i sin tid. Det stod ganske magtesløst over for apparatet, og det er derfor, vi ønsker politikere dér. Vi mener, at hvert parti i folketinget skal have én mand siddende i radiatorådet, men vi mener også, der i øvrigt af hele befolkningen skal vælges flere, f. eks. 15, 16 eller 17. Der skal altid være et flertal af medlemmer i radiatorådet, der er valgt direkte af lyttere og seere. Det er det, vort forslag går ud på, og det er jeg glad for at man også er gået ind i.

Jeg har allerede svaret på det, som hr. Wilhjelm spurgte om: om private stationer også skulle underkastes reglerne. Ja, det er derfor, vi sætter dem ind i loven, for står de i loven, gælder de jo for alle, der måtte opnå tilladelse til at lave sådan noget.

Så spurgte hr. Wilhjelm, hvad vi lagde i udtrykket »afspejle«. Det er ikke et udtryk, vi har fundet på, det er et udtryk, alle mediefolk bruger. At afspejle befolkningens holdninger vil sige at give et indtryk af, hvordan folk stiller sig her i landet til det eller det, og det gør man ved at lave en udsendelse som det sidste spejl. Ved at lave udsendelser om atomkraft. Netop atomkraft er et godt eksempel. Man gør det ikke ved, når man laver 14 udsendelser om atomkraft, at lade kun de to udsendelser være for og de 12 imod. Sådan laver man ikke en afspejling af, hvordan situationen eller meningene er.

Men for øvrigt tænker vi nu ikke på, at man i den forbindelse skal afspejle befolkningens holdning til atomkraft. Her mener vi – og det ligger i en anden af de paragraffer, vi har foreslået – at hvis Danmarks Radio påtager sig at belyse atomkraft, så har den kun én opgave, og det er at give befolkningen så megen viden som muligt om, hvad der ligger i atomkraftproblemerne, herunder indkalde alle de meninger, der findes omkring atomkraft, og så ikke favorisere én fremfor

en anden ved f. eks. at bringe dobbelt så mange af den ene slags som af den anden. Dette skulle være en selvfølge. Der skulle slet ikke være grund til at skrive det. Men erfaringen viser, at det ikke bliver overholdt, og det er derfor, vi vil have det i loven.

Det samme med det såkaldte fairnessprincip. Det skulle være en selvfølge, at når en person, en institution eller en virksomhed bliver angrebet i en udsendelse i Danmarks Radio, havde man lejlighed til at forsvare sig over for angrebene. Det er det ikke. Derfor ønsker vi sat ind i loven, at sådan skal det være, og her ønsker vi gerne, at klagenævnet bevarer sin myndighed, for noget, klagenævnet kan tage stilling til, er, om en privat interesse er blevet krænkert. Det kan et juridisk nævn tage stilling til. Men vores bemærkninger om det juridiske nævn går selvfølgelig på, at de mennesker da ikke har tid til at høre radio, de har ikke tid til at beskæftige sig med politik, og da hele sagen drejer sig om, at det er på det politiske område, man begår misbrug, fordi man begunstiger nogle politiske minoriteter på andres bekostning, kan man ikke lade nogle jurister, der ikke har tid og ikke har politisk erfaring, bedømme, om der er sket overtrædelser i disse tilfælde. Det skal radiatorådet gøre, og det har fru Janne Normann fuldstændig misforstået. Fru Janne Normann tror, at det er folketinget, der skal tage stilling til det. Det står der ikke i forslaget. Det kan enhver se, der gider læse det. Der står, at de tilfælde – og det er ganske få, det er ét, to eller tre højst pr. år – der er gået til ankenævnet, og hvor det netop er private menneskers interesser, der er krænkert, skal stadig væk gå derhen, men i andre tilfælde må dette ankenævn ikke være øverste myndighed. Dér er det ministeren. Det er ikke folketinget. Det er ministeren, men ministeren må naturligvis så i folketinget stå til regnskab for, hvilken stilling ministeren har taget. Det er det, der står i forslaget, og det er det, der er meningen med forslaget.

Når fru Janne Normann taler om censur, kan jeg kun sige, at al erfaring viser, at man kun fra én side i radiatorådet har ønsket censur, og det er fra socialdemokratisk side. Det var socialdemokraterne, der foreslog, at man skulle aflyse fodboldkampen i Madrid. Et flertal gik imod, men det var et socialdemokratisk forslag. Det er censur, når noget er programsat, så at forhindre, at det bliver ud-

[Erhard Jakobsen]

sendt. Det er censur. Det var socialdemokraterne. Det er socialdemokrater, der har foreslået udsendelser standset. Det har aldrig nogen fra centrum-demokraterne eller fra Aktive Lyttere og Seere gjort. Det er censur at foreslå noget standset; det har vi aldrig nogen sinde gjort. Det, vi gør, er, at vi følger lovens regler. Det er radiatorådets opgave at udøve efterkritik, men det er også lovens klare mening, at denne efterkritik betyder, at hvis radiatorådet har forkastet og udtalt sin misbilligelse af en bestemt fremgangsmåde, så må denne fremgangsmåde ikke benyttes for fremtiden, for så begår tjenestemændene en overtrædelse af tjenestemandreglerne. Det er det, vi vil have.

Der var en diskussion mellem fru Janne Normann og hr. Arne Melchior om udtrykket »ofte«. Jeg skal gerne være med til at definere det: det drejer sig om seks gange om dagen. I program 1 i hvert fald sker der overtrædelse af disse regler om ikke at agitere for egne synspunkter seks gange om dagen, hvor medarbejdere gør det. Det sker endvidere mere og mere i musikradioen, hvor ikke mindst »To mellem fire og seks« gang på gang bruger udsendelsen til at komme med kommentarer.

Op så endelig til allersidst: jeg kan glæde med, at der skal komme mange sager i undervisningsudvalget, lige så længe man bliver ved med at sende undervisningsministeriets udsendelser. Der vil meget snart komme to. Der kommer en om Spanien. Jeg kan spansk selv, og jeg har haft lejlighed til at gennemgå udsendelsen. Det er fantastisk, at en spansk lærer tillader sig at fremsætte synspunkter om Spanien og atomkraft og alt muligt andet i en udsendelse, hvor man skal undervise i spansk.

Op der kommer en lille, hyggelig sag til. Den er helt ny. Det er en udsendelse om sex, hvor vi vel skal vogte os for at klage over det forargelige, men hvad mener man mon i undervisningsudvalget om, at i en udsendelse, der er lavet af P 4, men som sendes i undervisningsministeriets radio, opfordrer man indirekte børnene til at gå hjem i skoletiden, for så kan de få lov til uforstyrret, når forældrene ikke er hjemme, at gå i seng med hinanden? Sådanne udsendelser udsender man i skoleradio under undervisningsministeriets ansvar. Jeg tror, det er på tide, at undervisningsudvalget får lov til at beskæftige sig

med det. Jeg er da glad for, at radiatorådet ikke skal beskæftige sig med det, for de ville jo sidde og blive røde i hovedet over sådan noget.

Formanden:

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 89 (om styrkelse af revisionen af Danmarks Radio), hr. Glistrup, har ordet.

Glistrup (FP):

Ministeren påstod, at der ville komme hul i loven, hvis stk. 4 blev fjernet fra radiolovens § 9. Også på det punkt havde ministeren uret. Det er helt oplagt, at så vil simpelt hen statsrevisorlovens § 2, nr. 2, føre til, at den institution, der er Danmarks Radio, bliver set efter i sømmene, på samme måde som alle andre statsinstitutioner gør. Men det skal vi selvfølgelig ikke gøre noget stort nummer ud af. Hvis ministeren af prestigemæssige eller andre grunde vil fastholde sit åbenbart forkerte standpunkt, så kan vi da glimrende bøje os og gå med til at tilføje en linje til lovforslaget, hvor der står: »og radioen således bliver revideret, som andre statsinstitutioner gør« – eller noget i den stil – og så er det klart.

Imod fremskridtsforslaget blev det fra SF's side anført, at man skulle skam sørge for, at kulturministerens ansvar ikke blev forflygtiget. Det, SF mente, var formentlig lige præcis det stik modsatte: at man meget gerne skulle kunne fortsætte med, at kulturministeren uden at have noget som helst ansvar kunne blive ved med ikke at gå virkelig kritisk til værks over for den måde, som man driver institutionen Danmarks Radio på. En minister er som bekendt kun ansvarlig over for ét eneste organ, nemlig over for folketinget, og når folketinget kun, som man gør under den nuværende, utilfredsstillende ordning, får regnskaberne til orientering, er det en situation, som vi simpelt hen ikke kan være bekendt på så vigtigt et felt som Danmarks Radio.

Fru Marianne Bentsen-Pedersen var også inde på, at det skulle være sådan, at andre institutioner så også skulle ind under statsrevisorerne, men fruén nævnte ikke nogen som helst eksempler på det, og under alle omstændigheder, hvad der så end skal gælde om andre ting, er det helt oplagt, at så længe

[Glistrup]

vi har noget så forfejlet og ulykkeligt som det misfoster, der hedder statsmonopolet på fjernsyn og radio her i landet, så er der tale om noget så farligt og noget så vidtrækkende, at det er særdeles nødvendigt, at man i folketinget også får hånd i hanke med økonomien på det område og derfor vedtager fremskridtsforslaget.

For det er jo ikke sådan, som fru Birte Weiss vil give os indtryk af: at der er fred og ingen fare derude. Fru Birte Weiss kan selvfølgelig have ret i, at man skal vurdere alsidigheden ikke på det enkelte program eller programafsnit, men på hele programfladen. Men det tør jo nok siges, at netop når man tager hele programfladen, så ser man denne forrygende ensidighed til fordel for vagtparaden af dem, der nu engang er magthavere her i landet, og udelukkelse af enhver type af folk, der har andre synspunkter end lige præcis dem, der passer flertallet.

Hr. Erhard Jakobsen kom kun til seks, da han talte, hvor meget han så af misbrug hver dag inden for program 1, men det tør jo nok siges, at det opleves væsentligt hyppigere.

Vi begynder straks om morgenen med denne negative nedrakning fra disse »Vi bruger også«. Så er det med den ene af de positive produktionsfaktorer efter den anden, der simpelt hen bare skal ausradiert være. Derefter får vi Radioavisen, hvor det er de samme fra den lille flok, som nu passer hr. Jørgen Schleimann, som får lov til at udtrykke sig og fremføre deres meninger. Så kommer vi over til Skoleradioen, som hr. Erhard Jakobsen jo har givet et særdeles realistisk billede af, hvor det er viderværdigheder som ØD, Danida, antispanke folk o. lign., som får lov til at dirigere. Vi har en udsendelsestype først på eftermiddagen som »Ugerevyen«, hvor det er den samme ensidige talentløshed af folk, der fremsætter de samme ligegyldige meninger, og som ikke har tænkt en ny tanke, siden Karl Marx døde. Det skal vi have gentaget, og når det er kørt igennem, kommer »Familiespejlet«, præget af den samme bornerte snæversynethed, hvor man opererer i tankebaner, som hører til i sidste århundrede eller allersenest i begyndelsen af dette. Så kommer den programflade, som hr. Arne Melchior var inde på, »Kvartifem« og »Udefra«, kvævnende ud fra den samme lille, ensidige mening, som nu engang passer ind i ligusterfascisternes menighed nord for Kø-

benhavn. Og om aftenen får vi ting som »Undervandstidende« og »Ungdomsredaktionen« og lignende ting.

Fru Birte Weiss har så ganske klart uret, når hun kommer her og påstår, at man ved at bedømme programfladen som helhed skulle kunne komme frem til, at der skulle være nogen som helst alsidighed i det. Det er noget, der hurtigst muligt må afløses af den friske luft fra den frie konkurrence, således at vi virkelig kan få de synspunkter frem, som dækker, og hvor det ikke er dem, der nu engang har fået magtmonopolet her i landet, der alene skal diktere og dominere, som det har været det i alt for mange år i Danmarks Radio.

Her på det sidste er der endda sket det, at selv »Morgennisserne« kan vi ikke få lov til at have i fred. Også dem vil de finkulturelle stjæle fra os, ved at man absolut skal have folkemindeforskere og lignende ind i sådan en udsendelse. Vi må ikke få de gode, gamle julesange, men skal i stedet for have nogle skillingsviser med ord, vi ikke kender. Det er så typisk for den måde, hele Danmarks Radio drives på.

Alt håb lades ude, når kulturministeren derefter påstår, at det må vente på mediekommissionen. Når man ser, hvor ensidigt den kommission er sammensat af folk, der absolut ikke har nogen forbindelser ud over Valby Bakke, men kører med den samme ensidighed, som præger det hele vejen igennem, hvor det er en vagtparade af de samme typer mennesker, som sidder i den mediekommission, så er det ikke nogen som helst grund til at tro, at den kan blive bedre ved, at man venter på, hvad kommissionen kommer med.

Desværre er det i store dele af landet heller ikke blevet bedre af, at vi har fået provins- og regionalradiosystemet. Meget store dele af regionalradioen med Radio København og Radio Fyn som de værste eksempler kører bare ensidigt inden for slumstormergruppen, børnehavepædagoggruppen og disse andre snævre kredse, som man inden for fru Birte Weiss' verden holder så meget af.

Vi skal holde op med denne kedsommelighed, ligegyldighed og talentløshed, som præger Danmarks Radio. Vi skal have alsidighed, vi skal have nytænkning ind i radioen. Det får vi ikke, medmindre vi totalt ændrer den struktur, som ved en historisk ulykkelig

[Glistrup]

fejltagelse i »Flødebollen«s tid i 1920'erne desværre kom ind i det medium, der nu spiller så stor en rolle for hele det danske folks dagligdag og videre udvikling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Så lykkedes det altså endnu en gang for nogle partier for en stund – en ganske lang stund – at få flyttet radiorådets politiske slagsmål om Danmarks Radios programmer her ind i folketinget, til trods for at vi alle ved, at det politiske ansvar for disse spørgsmål udtrykkeligt er placeret uden for folketinget. Jeg gjorde mig ellers al tænkelig umage i min første tale for at anslå en tone, som skulle dæmpe denne kendte lidenskabelighed, men denne form for debattering er åbenbart så lyksalig, at chancen for en gentagelse ikke har været til at modstå. Jeg tror, at omkring fire femtedele af denne debat i virkeligheden har været af en art, som hører hjemme i radiorådet. Jeg har derfor ingen kommentarer til den del af debatten, men enkelte bemærkninger til resten.

Der er blevet talt om den teknologiske udvikling. Der er blevet talt om, at vi inden længe vil blive overvældet af udenlandske programmer, at vi vil få et uhyre stort antal programmer at vælge imellem, og at vi skal forholde os til disse nye tilstande. Det er givet, at vi skal forholde os til det, bl.a. ved at forøge og forbedre produktionen af danske programmer af høj kvalitet og med stor alsidighed.

Spørgsmålet om reklamefinansieret TV skal jeg ikke sige mere om, blot nogle enkelte ord om TV 2.

Det har i en periode været således, når man har debatteret TV 2, at man ligesom har haft en forestilling om, at vi stod i en valg-situation: enten havde vi råd til Nordsat, eller også havde vi råd til TV 2. For ganske få uger siden har Nordisk Ministerråd færdiggjort en indstilling til Nordisk Råds næste session om Nordsat. Det er en indstilling, som går ud på, at man ønsker konkrete forhandlinger i det kommende år som baggrund for en endelig stillingtagen, og de skal bl.a. dreje sig om, hvilket antal kanaler en eventuel Nordsat skulle rumme, derunder naturligvis, hvilken adgang de enkelte lande skulle have til disse kanaler. Jeg mener derfor, at

spørgsmålet om TV 2 må hen skydes til en diskussion også om Nordsat, som vil være den naturlige bærer for TV 2, al den stund vi næppe vil kunne investere i TV 2 de nærmeste år.

Igen ser jeg Nordsatmuligheden som en værdifuld alternativ mulighed over for det udbud – formentlig også overbud – af udenlandske udsendelser, deraf en del kommercialiserede udsendelser, massefabrikerede udsendelser, som givetvis vil blive sendt ind over landet, og over for hvilke vores værn ikke er skænderier eller politisering, men alene en styrkelse af kvaliteten af dansksprogede udsendelser og alsidigheden i adgangen til udsendelser også fra andre nordiske lande.

Et par kommentarer til enkelte af indlæg-gene.

Over for hr. Arne Melchior vil jeg blot understrege, at jeg ikke har sagt, at mediekommissionen skulle afslutte noget arbejde, før vi kunne arbejde med en radiolovsrevisi-on, men det ville være meningsløst at afgive noget konkret løfte om et tidspunkt lige net-op i øjeblikket. Jeg synes, at debatten i dag har vist, at det mest uheldige, man kan gøre, er at låse sig fast i disse spørgsmål og ikke lade de informationer, som er nødvendige, indgå i overvejelserne.

Til hr. Flemming Jensen, som taler meget om reklame-TV, vil jeg blot sige, at den holdning, vi fra socialdemokratiets side og fra regeringens side gang på gang har givet til kende, ikke er, at vi som modstandere af reklamefinansiering stikker hovedet i busken i den forstand, at der allerede sendes reklamer ud over landet. Det ved vi meget vel. Det, der for os er afgørende, er den indirekte indflydelse fra annoncørerne i et sådant partsdomineret TV, kunne man kalde det, hvor risikoen ikke ligger i, hvad der bliver udsendt, men i, hvad der ikke bliver udsendt, og hvor den risiko, vi ser, er en situation, hvor flere fjernsynsvirksomheder begynder at konkurrere om lytterne med henblik på økonomisk profit. Dette er dog et realistisk spørgsmål, man må forholde sig til.

Til hr. Erhard Jakobsen vil jeg sige, at en årlig debat naturligvis er et spørgsmål, der skal debatteres, men det forekommer mig nu, at debatten går i tomgang, hvor vi år efter år hører de samme synspunkter med mere eller mindre vellykkede forsøg på at variere argumenterne en smule. Jeg finder dette stereo-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

typt. Jeg bliver en smule forskrækket, når jeg hører hr. Erhard Jakobsen tale om, at ganske almindelige mennesker ikke har en chance for at holde skansen i radiorådet. Nej, det er da kun, hvis politikerne misbruger radiorådet til at politisere med hensyn til andre og udenforliggende formål. Ellers skulle vel nok ganske almindelige mennesker med en holdning til informationsspørgsmålet kunne klare sig i en jævnbyrdig debat.

Sluttelig til hr. Glistrup, at det da naturligvis er rigtigt, at hvis man ønsker, at statsrevisorerne skal tage ansvaret for Danmarks Radios regnskab, så må der indføjes en ganske eksplicit lovbestemmelse herom, og det var det, jeg oprindeligt gjorde opmærksom på. Forholdet er jo det, at Danmarks Radios regnskaber ikke revideres som statsregnskaber, men efter vedtagelsen i 1975 af loven om revision af statens regnskaber omfatter rigsrevisionen Danmarks Radio som en institution, hvis udgifter dækkes ved afgift eller ved anden indtægt i henhold til lov. Revisionen af Danmarks Radios regnskaber henhører altså under alle omstændigheder under rigsrevisionen uanset bestemmelsen i § 9, stk. 4, om, at regnskabet skal godkendes af kulturministeren.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Ja, efter at jeg havde indtegnet mig, var det lige ved, at ministeren sparede mig for den korte bemærkning, for ministeren svarede nemlig selv.

Ministeren sagde i begyndelsen af sit indlæg, at vi ikke skulle have den politiske debat om radioen herinde, det var lagt hen til radiorådet. Ministeren sluttede med at sige, at et almindeligt menneske kunne såmænd godt klare den i radiorådet, hvis ikke man brugte radiorådet til den politiske debat. Når ministeren modsiger sig selv, så behøver jeg jo ikke at gøre det.

(Kort bemærkning).

Flemming Jensen (KF):

Det er blot en enkelt bemærkning til ministeren, som siger, at vi jo kan løse problemet – det har ministeren da ret i – ved at forøge produktionen af gode programmer. Der er

bare det kedelige ved det, at sådan noget koster penge.

Når ministeren videre hævder, at vi kan jo tage Nordsat, så vil jeg gerne sige, at jeg tror, fryden ved Nordsat bliver til at overskue. For det første koster det mange penge, og for det andet var det måske fornuftigere, om vi købte de programmer, vi havde behov for, fremfor at gå ind i dette eksperiment. Det, der er muligheden ved et TV 2, der er reklamefinansieret, er, at her får vi nogle penge hjem, men det er jo altså en synd i regeringens øjne.

Ministeren siger, at hun frygter indflydelsen fra annoncørerne. Jeg har ikke indtryk af, at der er nogen voldsom indflydelse fra annoncørernes side på dagspressen. Jeg har derimod indtryk af, at der nu og da er forsøg på indflydelse – nu skal jeg være forsigtig – fra fremtrædende politikere, f.eks. i radiorådet. Jeg behøver blot her at pege på formanden for Arbejdernes Radioklub og de bemærkninger, der faldt i forbindelse med, at TV havde bragt arbejdsministerens 1. maj-udtalelse en ekstra gang – den fortjente da for øvrigt også et da capo.

Poulsgaard (FP):

Vi ved det jo, men det er da dejligt, at ministeren siger det så klart og tydeligt. Vi ved jo, hvor hun står. Hun står til venstre som næsten alle socialdemokrater, der har noget at sige. Det gode, gamle socialdemokrati er en saga blott.

Ministeren siger: vi frygter økonomisk profit. Vi var nogle stykker, der ville ønske, at der var lidt økonomisk profit i dette land, så stod vi måske ikke med en gæld på 100 mia kr. til udlandet. Vi har jo den store gæld, fordi man frygter økonomisk profit. Det er da sagt klart og tydeligt.

Hr. Erhard Jakobsen kom med en masse eksempler på ensidighed. Jeg husker her for nylig – jeg erindrer ikke datoen, men det skal vi nok få slået op – da Biblioteksforeningen blev 75 år. Da var ministeren rigtig på, hun skulle interviewes, og der var ikke den ting, bibliotekarerne ikke skulle have. Men det, som interviewereren ikke drømte om at spørge om – jeg syntes, det lå på tungen – var: hvad koster folkebibliotekerne i det hele taget? Nej, når vi har landets kulturminister i Danmarks Radio, så beskæftiger vi os ikke

[Poulsgaard]

med sådan noget som penge. Det er en sekundær ting.

Når kulturministeren på trods af alle de advarsler, der er kommet fra kompetente forsamlinger, stadig væk kører frem med Nord-sat, så kan man godt sige: her lades alt håb ude.

Det er jo fantastisk, at ministeren virkelig tror, at almindelige mennesker kan dæmme op for disse pressionsgrupper. Det kan almindelige mennesker ikke. Der har hr. Erhard Jakobsen så fuldstændig ret.

Når jeg siger, at jeg godt kunne tænke mig en radio uden politisk indflydelse, så er det en reklamefinansieret radio. Så længe radio og TV har den monopolstilling, de har, så er det ganske givet, at politikerne skal ind og have indflydelse, det kan almindelige mennesker ikke få. Som sagt: enige bliver vi ikke; det er jo fortvivlende.

Hvis man så bare én eneste gang kunne få ministeren til at sende sådan noget ud til folkeafstemning. Man er jo så klog, at man ved, hvad Danmarks befolkning vil have. Danmarks befolkning vil have underholdning. Den vil ikke have de her kvinderetsforkæmpere og græsrodsbevægelser. Gud hjælpe mig, om ikke ligestillingsrådet har sagt, at krigslegotøj må man ikke sælge! Befolkningen vil have noget underholdning. Man kan se det med »Matador«. Det er, hvad folk vil have. De vil have »Matador«. Men den er heller ikke lavet i Danmarks Radio.

Det var den slags ting, vi ville få, hvis vi fik reklamefinansieret radio og fjernsyn, men så kan man selvfølgelig ikke bevare den påvirkning, som man gerne vil have. Man bliver aldrig generet, for magthaverne generer jo ikke hverandre, men de andre skal man nok genere.

Arne Melchior (CD):

Der har i denne debat været en væsentlig overensstemmelse mellem synspunkter fremført af fremskridtspartiet og CD. Det er noget, der sjældent sker, og for at det nu ikke skal skvulpe over, så vil jeg da skynde mig at sige til hr. Poulsgaards sidste bemærkninger, at er der noget, vi synes ville være meningsløst, så er det at lave folkeafstemninger om, hvad der skal sendes i Danmarks Radio. Denne som så mange andre sager egner sig glimrende til et repræsentativt demokrati,

men bestemt ikke til folkeafstemninger. Jeg tror også gerne, at folk vil bede sig fritaget. I øvrigt har vi jo gallupundersøgelser og deslige.

Anledningen til, at jeg tager ordet i anden runde, er et nyt spørgsmål til kulturministeren. Jeg fik prisværdigt hurtigt svar på det spørgsmål, jeg stillede i debattens start. Jeg forventer ikke svar i dag, men jeg har selvfølgelig ikke noget imod at få det.

Men mit spørgsmål drejer sig om kulturministerens bemærkninger om den indflydelse, som annoncører ville kunne få – indirekte, sagde ministeren ganske vist – på udsendelser i Danmarks Radio. Hvor megen indflydelse mener kulturministeren at annoncørerne har på avisers redigering? Der kunne ministeren f.eks. spørge A-pressens redaktører, Aktuelt og de andre blades, der heldigvis er tilbage endnu, om de lader sig påvirke af annoncørerne i deres blad. Jeg antager på forhånd, at kulturministeren vil få det svar, at det gør de ikke. Der er såmænd mennesker, der annoncerer i Ekstra Bladet, skønt de synes, det er et rædselsfuldt blad. Spørg Ekstra Bladets redaktion, om annoncørerne har indflydelse på dette blads redigering, og spørg alle de øvrige!

Jeg kan ikke se, hvorfor der skulle være grund til at nære så stor mistillid til den administrative ledelse og til medarbejderne og til radiatoradet, når man ikke har samme mistillid til aviser og andre publikationer af denne art. Jeg glæder mig til enten i dag eller ved lejlighed i udvalget at få kulturministerens syn på dette.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Kun en kort bemærkning til hr. Arne Melchior, der er så bange for, at han skal blive slået i hartkorn med os. Ville det være uoverkommeligt, at lyttere og seere bag på de licenskort, de sender ind til Danmarks Radio, når de betaler deres licens, kunne give udtryk for, hvilken type udsendelse – man kunne nummerere typerne fra 1 til 10 – de kunne lide, og hvad de helst ville have? Det skulle selvfølgelig kun være en vejledning, og jeg har heller aldrig tænkt, at det skulle være andet end vejledning. Så ville vi få andre boller på suppen end den herskende kultur-elites.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tipning. (Øget medarbejderrepræsentation).
(Lovforslag nr. L 91. Fremsat 27/11 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erenbjerg (S):

Da mit partis ordfører i denne sag er forhindret i at være til stede, skal jeg på mit partis vegne tilsige lovforslaget vor fulde støtte.

Anders Poulsen (V):

Venstre stemte imod den ændring af aktieselskabsloven, som danner baggrund for forslaget om ændring af tipsloven.

Det er egentlig vanskeligt at se begrundelsen for, at medarbejdere i Dansk Tipstjeneste nu pludselig skal have 5 repræsentanter i bestyrelsen, men hvis ændringen af tipsloven er en uomgængelig konsekvens af aktieselskabslovens nye udformning, kan vi naturligvis ikke hindre det. Det kunne imidlertid samtidig være rimeligt at se nærmere på tipsforhandlernes gamle ønske om at få sæde i Dansk Tipstjenestes bestyrelse.

Kjelgaard (KF):

Under behandlingen af ændringen af loven om medarbejderrepræsentanternes antal i aktieselskabsbestyrelser gav vi udtryk for, at det var vort indtryk, at den dagældende ordning med indtil 2 repræsentanter havde fun-

geret ganske tilfredsstillende, og at en udvidelse af bestyrelsesmedlemmernes antal kun ville gøre bestyrelsen større og dermed mere bureaukratisk, uden at medarbejderne af den grund ville få større indsigt eller større indflydelse. Det er stadig vor opfattelse.

En bestyrelse på 11 er i forvejen rigeligt stor, ikke mindst i betragtning af, at der er tale om et selskab helt uden konkurrence, og hvis aktiviteter på alle måder er lovfæstet, og hvis overskud ikke fordeles på bestyrelsens ansvar, men af en række fagministre med finansudvalgets godkendelse. Bestyrelsens udfoldelsesmuligheder er stærkt begrænsede. Der er næsten intet, der berettiger til at sammenligne tipsselskabet med et normalt aktieselskab, der helt og holdent er afhængigt af konjunkturudviklingen, omkostningsniveauet, planlægning, ledelse, forudseenhed, produktion og meget andet og dermed også afhængigt af medarbejdernes indsats. Det er tipsselskabet ikke. Det er kun afhængigt af folks spillelyst, så der er reelt slet ikke noget for medarbejderne at have eller få indflydelse på.

Det vil vi prøve at få klarlagt under udvalgsarbejdet, men som sagt: vor holdning er den samme som tilforn.

Glensgård (FP):

Det er vel efterhånden en 5-6 uger siden jeg har været på talerstolen, så derfor er der meget krudt i mig i dag ved behandlingen af forslag til lov om ændring af lov om tipning.

Fremskridtspartiet har gennemgået lovforslaget meget nøje og finder ikke, at det er rimeligt. Vi vil gerne under udvalgsarbejdet have disse efter vor opfattelse urimeligheder, der er indeholdt i loven, f.eks. at medarbejderrepræsentanter nu skal med til bestyrelsesmiddagene, nærmere belyst, men vi kan love ministeren, at det bliver et dundrende nej ved tredje behandling.

Rahbæk Møller (SF):

Vi kan støtte lovforslaget, der er en ren konsekvensændring.

Aase Olesen (RV):

Også det radikale venstre betragter dette forslag som en parallel til ændringen af aktieselskabsloven, og vi støtter det.